

Fåglar i Bohuslän

Fågelåret 2012

Fåglar i Bohuslän

ges ut av Bohusläns Ornitologiska Förening (BohOF). Varje år utkommer ett nummer med en sammanställning av de mest intressanta fågelobservationerna som gjorts i landskapet under föregående år. I mån av tid och material utkommer också ett nummer med artiklar om fåglar, fågeliskådare och fågellokaler i Bohuslän.

BohOF grundades år 1998. Föreningens syfte är att stimulera intresset för och kunskapen om fågellivet i Bohuslän, samt att agera i fågelsskyddsfrågor inom landskapet. Varje år anordnas ett antal möten, föredrag, exkursioner, studiecirkelar och resor för medlemmar och andra intresserade.

Medlemsavgiften (som inkluderar *Fåglar i Bohuslän* och ett medlemsblad) är 150 kr, för juniorer 50 kr och för familjemedlemmar 40 kr. Beloppet sätts lämpligen in på postgiro 169 55 43–7, och glöm inte att ange namn, adress och gärna telefonnummer. Dekaler med BohOF:s märke kostar 20 kr. Äldre fågelrapporter från fågelåren 1998–2011 (samt nr 2 från 2006–2009 och 2011–2012) finns fortfarande att köpa; är du intresserad så hör av dig till Kenneth Johansson (tel nr och e-postadress finns på sidan 71).

På BohOF:s hemsida **www.bohof.com** finns information om föreningen och fågeliskådande i Bohuslän, samt flera intressanta länkar. Uppgifter om aktuella fågelobservationer på Västkusten finns på **www.kustobsar.se**

Namn, adresser och telefonnummer till BohOF:s styrelsemedlemmar och kommunombud återfinns på sidan 71. Rapportmottagare är Lars Viktorsson, och hans adress, e-postadress och telefonnummer finns också på sidan 71.

Innehåll

Fågelåret 2012	3
Nya arter	5
Vädret	9
Om rapporten och rapportering	8
Systematisk sammanställning för år 2012	12
Ringmärkarkurs	65
Grosshamns fågelstation 2012	66
Så här rapporterar du	68
BohOF:s styrelse och kommunombud	71

Omslag. *Isabellastenskvätta vid Torgonö, Strömstad 8 november 2012.*

Foto: Hans Falklind (www.falknatur.se)

Baksida. *Vitvingad trut vid Norra Grundsund, Lysekil 8 april 2012. Foto: Håkan Hellgren*

Fågelåret 2012

En adult *jaktfalk* sågs till och från vid Havstensfjord, Uddevalla från 1 januari och drygt två månader framåt. Invasionen av *bändelkorsnäbb* fortsatte ända fram till slutet av mars, med ca 90 bokförda ex. Bohuslän berördes också av invasionen av *vitvingad trut*; under årets fyra första månader sågs 6 ex i mellersta delen av landskapet. En *klykstjärtad stormsvala* passerade Kråkudden, Hönö 4 januari, årets enda obs av arten. I Askeröfjorden, Tjörn inräknades 125 *salskrakar* 15 januari, och en *lappuggla* rapporterades från Myckleby, Orust 18 januari. Hela 1500 *starrar* sågs vid Gunnesby, Hisingen 22 januari. Ännu en *lappuggla* upptäcktes 26 mars, denna gång vid Trättelanda, Tanum, och vid Kråkudden sträckte årets enda *praktejderhane* 28 mars.

Rostandhane i hållande regn vid Tjuve kile, Orust 3–22 juni 2012. Rapporterad och betittad av över hundra olika skådare enligt Artportalen. Foto: Uno Unger

Landskapets fjärde *rostgumpsvala* sågs vid Kåvaneberget, Munkedal 24 april, medan en *citronärlehane* prydd strandängarna vid Mollön, Uddevalla 26 april. På ön Hyppeln i Öckerö kommun sjöng Bohusläns femte *sydnäktergal* 29 april, och dagen efter passerade en *stäpphökhane* samma ö! På Björkö i samma kommun sågs en *aftonfalkhane* 1 maj, och två *brandkronade kungsfåglar* visade upp sig på Karingön 11 maj. Årets tredje *lappuggla* påträffades i Gullmarsskogen, Lysekil 13 maj. I Torslandaviken sågs en *svarthuvad mås* 18–20 maj, ännu en *lappuggla* hittades 19 maj, denna gång i Tossene, Sotenäs, och samma dag sågs en *gulhämpling* vid Hyppeln. Två *biätare* noterades på Syd-Koster 20 maj, då även en honfärgad *ängshök* kunde beskådas vid Tofta kile, Kungälv. En *stäpphökhona* kom insträckande från havet vid Mollön, Orust 28 maj, medan en *ängshökhane* sågs utanför Brastad, Lysekil, dagen efter.

Bohusläns första större skrikörn fotograferad vid Hullsjön i Västergötland, timmarna innan den registrerades i Bohuslän 12 augusti 2012. Ingen skådare har dock sett örnen i Bohuslän, besöket är belagt tack vare att den bär på en GPS-sändare som gav en position via satellit.

Foto: Kent Kristenson

Vid Tjuve kile, Orust uppehöll sig en *rostandhane* 3–22 juni, och en *trastsångare* hördes vid Hålkedalskilen, Strömstad 6–7 juni. Fler ovanliga sångare följde: en *busksångare* hördes vid Solbräcke, Kungälv 9–19 juni, en *lundsångare* sjöng vid Ranebolund, Kungälv 9–24 juni och landskapets fjärde *vassångare* surrade vid Nolviks kile, Hisingen 13–23 juni. Årets enda *alförrädare* fanns vid Bolleskären, Öckerö 10–16 juli, medan en *gulnäbbad lira* passerade Kråkudden 13 juli. Vid Norrmanneboslätten, Kungälv passerade landskapets första större skrikörn 12 augusti, noterad tack vare den moderna teknologin. En ung *stäpphök* sågs dessutom vid utposten Väderöbod, Tanum 18 augusti.

En ganska omfattande *hökuggle*-invasion inleddes 9 september och pågick året ut. Vid Kråkudden sågs en *balearisk lira* 17 september, medan höstens enda *taigasångare* påträffades vid Norra Starrkärr, Stenungsund 29 september. En större *piplärka* ringmärktes vid Sudda, Hönö 4 oktober, och en *isländsk rödspov* rastade i Breviks kile, Tjörn 10 oktober. Den 21 oktober upptäcktes en *gråspetthane* i Svartedalen, Kungälv samt ännu en större *piplärka* vid Nötholmen, Hönö. En ung *jaktfalk* passerade Röra Strand, Tjörn 25 oktober.

Årets sjunde *vitvingade trut* gästade Hyppeln 3 november, och vid Torgonö söder om Strömstad upptäcktes Västkustens första *isabellastenskvätta* 4 november (vilket blev Bohusläns **364:e art**; se notiserna nedan). En ordentligt försenad *ladusvala* uppehöll sig i Jörlanda, Stenungsund, ända fram till 25 november, och årets enda *vattenpiplärka* dök upp på Hönö 22 november. *Dvärgbeckasinerna* hade det hett om örnen vid Skogomedammen, Hisingen 29 november, då hela 27 ex stöttes på lokalens mader. En *sibirisk gransångare* sågs och fotograferades vid Torslandaviken 3 december, vilket är landskapets första godkända fynd av denna ras. Året avslutades med en 1K *vittrut* i uddevalladelen av Gullmaren 29–30 december.

Följande arter förekom i rekordantal under året: *sädgås*, *kungsörn*, *lärkfalk*, *fjällpipare*, *vitvingad trut*, *sparvuggla*, *lappuggla* och *göktyta*. Bland arter som uteblev märks *turturduva*.

Nya arter för Bohuslän

Under 2012 lades tre nya arter till bohuslistan: *vitgumpad buskskvätta*, *större skrikörn* och *isabellastenskvätta*. Omständigheterna skilde sig emellertid åt, minst sagt. Den vitgumpade buskskvättan upphöjdes genom taxonomiska justeringar slutligen till en egen art, en större skrikörn kom in över bohuslänskt luftrum och noterades tack vare sin GPS-sändare, medan en isabellastenskvätta upptäcktes på ett mer traditionellt sätt.

Vitgumpad buskskvätta

Inte oväntat splittade man under 2012 den vitgumpade buskskvättan från den svarthakade, vilket därmed också gav oss en ny art. Den vitgumpade har setts i landskapet vid fem tillfällen: 1 ex Hällingedalen, Ramsvikslandet 13 november 1977, 1 hane Myren, Malmön, Sotenäs 28 september–2 oktober 2005, 1 hane Kärrsviken, Rörö 1–2 oktober 2006, 1 honfärgad Ursholmen, Koster 3 oktober 2006, samt 1 honfärgad Haby, Ramsvikslandet 19 oktober 2008. Dessutom har 10 fåglar setts som inte med säkerhet kunnat bestämmas till endera av de nya arterna (en av dessa tio påträffades för övrigt i juni 2012).

Större skrikörn vid Norrmanneboslätten, Kungälv 12 augusti 2012

År 2008 försågs en unge av större skrikörn med en GPS-sändare i Estland. Öرنen är en hane och benämnd *Tönn*. På <http://birdmap.5division.ee> har det varit möjligt att följa hans flygvägar (i skrivande stund är det något tekniskt problem), liksom flera andra estniska fåglar försedda med GPS-sändare. Under åren fram till och med 2012 har Tönn hälsat på i minst 15 olika länder och i samtliga svenska landskap. Den 12 augusti 2012 var det Bohusläns tur att hamna på örnens landskapslista, men det var inte med stora marginaler. Någon gång under eftermiddagen denna dag registrerades en position vid Signeberg norr om Norrmanneboslätten i Göta älv-dalen – 700 m innanför landskapsgränsen.

Det var ingen skådare som lade märke till Tönn under besöket i Bohuslän, men omkring 10:30 den 12 augusti såg och fotograferade Kent Kristenson honom när han kretsade vid Hullsjön och sedan fortsatte söderut. Dagen innan hade öرنen registrerats vid Bäckefors och Färgelanda. Efter Tönn gjort sitt elektroniska avtryck i Bohuslän fortsatte han söderut genom Halland och tog sig över till Danmark vid Helsingborg.

Detta var tredje sommaren som Tönn tillbringade i Sverige. Första sommaren uppehöll han sig dock i Finland. Han tagit sig till Sverige genom att runda Bottniska viken. Jämtland har varit lite av favoritlandskapet, men Tönn har strövat vida omkring i Sverige, Norge och Finland under somrarna. Dalsland fick till exempel tillfälligt besök redan 4 maj i Tresticklans nationalpark. Vintrarna har Tönn tillbringat i sydöstra Spanien – och där är han också just nu i december 2013.

Isabellastenskvätta vid Torgonö, Strömstad 4–8 november 2012

Idag kommer jag nog inte att få anledning att skriva något i observationsboken, tänkte jag dystert där jag stod i den gråmulna novembermorgonen och stirrade på en motorvägsskylt. Där det *inte* satt en hökuggla. (Vilket det tydligen hade gjort dagen innan.) Jaha, det blir nog inte roligare än så här, tänkte jag och kravlade mig mödosamt och med värkande rygg in i bilen.

Orsaken till min dysterhet gick att finna ett par dagar tidigare då jag, under ett besök hos mina föräldrar söder om Strömstad, hade åkt på ett ordentligt ryggskott som gjorde att jag vare sig kunde sitta, ligga eller stå utan en pinande och oavbruten smärta. Först nu under söndagen hade det börjat släppa lite, men jag hade fortfarande väldigt ont. I det läget var väl inte fågelskådning det som lockade mig allra mest, men ett försök att se den hökuggla som tidigare observerats vid det närbelägna Sältenmotet vid Vik kunde vara ett lämpligt test på om jag skulle klara att åka bil tillbaka till Karlstad senare under eftermiddagen.

Då ingen uggla, eller något annat i fågelväg heller för den delen, dök upp under morgonen begav jag mig hemåt igen. När jag svängde in på Rossövägen flög

Foto: Hans Falklind (www.falknatur.se)

det plötsligt upp en stenskvätta framför bilen. Om det varit några veckor tidigare så hade jag kanske låtit den vara för en vanlig stenskvätta. Men nu var det november och då är inga stenskvättor vanliga! Efter en hastig inbromsning lyckades jag få några korta observationer av fågeln medan den rörde sig norrut. Jag förlorade den ur sikte just efter att den flugit upp på ladugårdstaket på gården Botten, Torgonö. Några av de karaktärer jag hann uppfatta väckte min misstänksamhet, bland annat ett brett svart stjärtband. Kunde det röra sig om någon av de sällsynta stenskvättearterna? Jag förstod att det här var ett tillfälle som inte återkommer i första taget, så jag var nödd och tvungen att åtminstone göra ett försök att återfinna den. Hämtade därför snabbt kamera och en fågelbok hos mina föräldrar.

Jag startade sökandet där jag hade sett den senast, på Botten. Och det visade sig vara helt rätt tänkt! Det gick inte många minuter innan den dök upp på gårdsplanen. Den var tämligen orädd och lät sig fotograferas på ner till fem meters avstånd. Trots goda observationsbetingelser så blev jag inte klok på artbestämningen. Jag insåg snart att det antingen rörde sig om vår vanliga stenskvätta eller om isabellastenskvätta, men jag tyckte inte karaktärerna stämde

Foto: Hans Falklind (www.falknatur.se)

helt för någon. Fågeln var väl helt enkelt mer uppburrad i det småruggiga höstvädret än sina artfränder i fågelboken, som är avbildade i sina betydligt varmare hemtrakter.

Nu hade tiden runnit iväg och det var dags för oss att bege oss hem till Karlstad, så det var ingen tid för att studera foton. Jag hann dock rapportera den på *Svalan* som ”stenskvätta, obestämd”. Väl i Karlstad hann vi knappt innanför dörren innan Peter Backman ringde och frågade efter bilder. Sedan dröjde det inte länge förrän beskedet kom om artbestämning. Lyckligtvis hade skvättan det goda omdömet att stanna fram till och med 8 november, till glädje för många bohusskådare.

Ryggvärken då? Jo, den släppte så sakteliga under dagen medan jag fick annat att tänka på. Så när jag gick till sängs på kvällen var jag betydligt nöjdare till både kropp och sinne än vad jag hade varit tidigare om morgonen!

Jag vill även passa på att framföra mitt tack till föreningen för priset *Årets obs 2012*, som den oväntade ”isabellan” resulterade i! **Jörgen Persson**

Kommentar: Fyndet är godkänt av Raritetskommittén. Fler foton finns på www.artportalen.se/birds. Isabellastenskvättan vid Torgonö utgör det första fyndet av arten på Västkusten och därmed också i Bohuslän, samt det 17:e i landet. Fyndens fördelning månadsvis är april 1, maj 2, juni 1, oktober 8, november 4 och december 1. Arten häckar från södra Ryssland och Centralasien till norra Pakistan, och övervintrar i Afrika och Indien.

Räknar vi in dessa tre nykomlingar har därmed **364 arter** påträffats i Bohuslän (367 om man räknar in fynden av obestämd beckasinsnäppa, obestämd fregattfågel och atlant-/madeirapetrell).

Foto: Matti Ahlund

Vädret

Inledningen av **januari** var mild och regnig med två lågtryck den första månadshalvan. Den 4:e uppmättes orkanbyar vid Vinga. Mot slutet av månaden växte ett mäktigt högtryck från Ryssland in över Sverige och vintern var här. Det kalla vädret varade över den första **februariveckan**. I mitten av månaden kom våren till kustbandet och vi hade mildväder månaden ut. Våren kom också till resten av Götaland i början av **mars**. Temperaturen var mellan 5 och 10 grader över det normala, den tredje varmaste marsmånaden som hittills uppmätts. Nederbörden var betydligt under den normala.

I **april**starten blev det däremot kyligare än normalt, och snö föll i påskveckan. Men sedan kom regnet med som exempel hela 40 mm i Rörastrand den 9:e. Om början av april var kall, blev Valborg varm och skön med omkring 20 graders värme. Den tidiga sommarkänslan färgade också de första **majdagarna**. Men så tog ett lågtryck över och runt den 10:e föll en hel månadsranson regn. Vindmässigt bjöd Väderöarna på 20 m/sek. Runt den 20:e kom värmen tillbaka, för att vika för en ny kallfront mot månadsslutet. Kallfronten sträckte sig in i **juni**. Temperaturen var ett par grader under den normala ända tills midsommar, då det turligt kom värme söderifrån. Men månaden avslutades med stora regnmängder, dubbelt mot en normal junimånad.

Juli började med riktig högsommarvärme, måttligare mitt i och sedan åter riktigt varmt i månadsslutet. Regnmängden var dock över det normala. Blåsigast i Götaland denna månad var det på Väderöarna med 18 m/sek. **Augusti** var förhållandevis sval, utan någon dag med högsommarvärme. Åskväder med trombbyar råkade Björlanda ut för den 2:e. Varmast var det i mitten av månaden. Väderöarna var åter götalandsbåsigast med 16 m/sek. Mer än dubbelt så mycket regn som en normal **september** gjorde månaden nästan höstruskig, förutom kring den 10:e då det var sommarvärme. Sedan kom regnet. Vinga svarade för månadens högsta vindstyrka i Götaland med 20 m/sek.

I början av **oktober** drog flera lågtryck in från sydväst. Sedan stabiliserades vädret med kallare luft norrifrån. I mitten av månaden kom åter mild luft och stora regnmängder. Den avslutades med kallare dagar, som den 28:e med minusgrader på flera platser. Också oktober hade regnmängder dubbelt mot normalt på flera platser. **November** hade sin grå favoritfärg och få soltimmar, men normala regnmängder. Som exempel hade Göteborg 21 soltimmar mot normalt 58. Det milda vädret blev till minusgrader i månadsskiftet. Det något kylslagna vädret vek för riktigt låga temperaturer, en vädertyp som varade ända fram till mitten av **december**. Snön lade sig och temperaturer på under -15° var inte ovanliga. Men fortsättningen blev mildare och tack vare detta blev decembers medeltemperatur bara ett par minusgrader lägre än normalt. Året avslutades alltså med mildväder, regn och bortsmältande snötäcke. *Gunnar Wikman*

Fågelrapporten

Underlaget till årets rapport kommer till största delen från rapportsystemet *Svalan* www.artportalen.se/birds. Uppgifterna gäller hela landskapet, alltså även Öckerö kommun och bohusdelen av Hisingen. Av utrymmesskäl är datauppgifterna oftast i sammandrag eller tabellform. Är du intresserad av detaljuppgifter för en viss art så kan du antingen gå in och söka dessa direkt i *Kustobsars* www.kustobsar.se eller *Svalans* databaser eller be rapportmottagaren om hjälp.

Om rapportering i allmänhet

För att vi ska få en god bild av landskapets fågelliv behövs bidrag från alla. Häcknings- och flyttningsförhållanden förändras för vissa fågelarter genom störningar och biotopförändringar, och att uppmärksamma detta är viktigt.

Uppgifter som lämnas via *Svalan* www.artportalen.se/birds kommer automatiskt med i underlaget till årssammanställningen, och rapporterar man där behöver man inte göra det på annat sätt. En personlig rapport skriven vid årets slut kan dock på ett bra sätt sammanfatta förändringar i olika arters uppträdande, och ge mer detaljerad information än de uppgifter som lämnas via *Svalan*. En sådan rapport kan alltså vara ett fint komplement till de observationer man redan förmedlat till *Svalan*, men man behöver givetvis inte rapportera dubbelt.

En eventuell årsrapport skickas in före den 31 januari. Den bör vara uppställd i systematisk ordning i A4-format och enligt följande mall: art – antal – kön, ålder, beteende – lokal – kommun – datum (2013-01-01) – observatör. Använd Excel med denna kolumnuppställning för att undvika mödosamt extraarbete och misstag i framför allt sifferuppgifterna. Rapportmall, om sådan önskas, återfinns på rapportsystemet *Svalan* www.artportalen.se/birds/fyndstatus.asp.

Rapportmottagare

Lars Viktorsson
Stenbackevägen 5
451 34 Uddevalla
Tel 0705-82 22 49
E-post: lars.v@spray.se

Övriga i rrk Bohuslän under 2012

Peter Strandvik	0702 -12 80 76
Thomas Liebig	0303 - 891 23
Peter Backman	0704 - 41 76 45
Jörgen Olsson	0702 - 57 47 30
Matti Åhlund	0526 - 250 21

Om raritetsrapportering

För arter där raritetsrapport krävs är det viktigt att blanketten fylls i direkt på *Svalan* och så snabbt som möjligt. Vilka arter som kräver beskrivning framgår av rapportmallen (se ovan), men visas också automatiskt vid varje observation i *Svalan* och varje art på *Kustobsar*. De som inte rapporterar på *Svalan* kan skriva en raritetsrapport på papper eller i e-brev och skicka eller lämna den till rapportmottagaren. De mest sällsynta arterna granskas av SOF:s raritetskommitté (Rk) som sammanträder ett par gånger per år. Raritetsrapporter som inte kommer

in före 31 januari året efter observationen medför att observationen inte godkänns för publicering, men det går att komplettera senare – kontakta då rrk.

Arttexter

Arttexterna har sammanställts av **Peter Strandvik, Ingemar Åhlund och Matti Åhlund**. **Peter Strandvik** har skött administrationen på *Svalan* för Bohuslän.

Redigering och komplettering av arttexterna och övrigt redaktionsarbete har utförts av **Ingemar Åhlund** och **Matti Åhlund**.

Att få allt i en sådan här årsrapport rätt är inte lätt: antalet observationer, datum, lokaler, observatörer, medobservatörer osv är mycket stort, och tycks öka för varje år, varför det är nära nog omöjligt att undvika att olika slags fel smyger sig in. Vi ber dig påpeka allvarligare fel så att vi kan rätta till dem i kommande nummer (kontakta rapportmottagaren).

Förkortningar och förklaringar

ad, adult: gammal fågel i slutlig dräkt

juv, juvenil: ungfågel

ob: obestämd, dvs ej artbestämd

pull (pullus eller pulli): dununge eller dunungar

rast: rastande

s-dr: sommardräkt

sj: sjungande

sp: spelande

str: sträckande

subad: nästan adult, inte riktigt gammal och utfärgad

1K, 2K osv: ålder angiven i kalenderår

Rr: raritetsrapport erfordras

Kommun- och områdesförkortningar

H-n Hisingens bohusdel

K-v Kungälv kommun

L-E Lilla Edets kommun (bohusdelen, dvs väster om Göta älv)

L-l Lysekils kommun

M-l Munkedals kommun (utom Valbo-Ryrs socken, som tillhör Dalsland)

O-t Orust kommun

S-ad Strömstads kommun

S-nd Stenungsunds kommun

S-s Sotenäs kommun

T-m Tanums kommun

T-n Tjörns kommun

U-a Uddevalla kommun

Ö-ö Öckerö kommun

Systematisk sammanställning för år 2012

Knölsvan *Cygnus olor*

Fler än 200 ex rapporterades som brukligt från Torslandaviken, Hisingen 14 juni–19 augusti, som mest 445 ex 29 juli (Magnus Persson), och Kalvöfjorden, Orust 10 augusti–1 september, som mest 360 ex 10 augusti (Lasse Svensson).

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Trettiofyra fynd av totalt 111 ex, varav 28 vårfynd mellan 11 mars och 1 april, samt sex höstfynd mellan 24 oktober och 30 november. Fynden av mindre sångsvan i Bohuslän utgörs sällan av mer än några få individer, men 2012 noterades åtta fynd med 5 ex eller fler.

Största flocken: 21 ex str SV Bärby holme, Södra Stenungsundskusten, S-nd 24 okt (Per Undeland).

Tre fynd av rastande: 8 ex Ödsmåls kile, K-v 12 mars (Magnus Larsson). 7 ex Åseröd, Krokstad, M-l 13–18 mars (Joachim Thelin m fl). 1 2K Lersjön, Krokstad, M-l 24 mars (gnm Joachim Thelin).

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Sångsvan i lämplig häckningsmiljö rapporterades från sju lokaler; på två av dem konstaterades häckning: Prästedammarna, Stenkyrka, Tjörn (Petra Söderqvist, Nils-Erich Karlsson) och Surnell, Lane-Ryr, Uddevalla (Ulla Andersson, Arne Andersson).

Vårsträcket kulminerade 11–13 mars med maxsiffror på 703 ex mot NO Sandvik, Torslanda, Hisingen 11 mars (Christer Fält) och 664 ex mot N över Södra Stenungsundskusten 13 mars (Per Undeland). Den största rastande flocken i år bestod av 180 ex vid Åseröd, Krokstad, Munkedal 15 mars (Rune Hixén).

Sädgås *Anser fabalis*

Sextioen fynd av totalt 891 ex, vilket bör vara den högsta årssiffran som registrerats i Bohuslän. Antalet ex (fynd) fördelade sig på januari 45 (6), mars 197 (21), april 2 (2), maj 2 (2), september 34 (3), oktober 29 (7), november 467 (14) och december 115 (6). Nästan alla fynden utgörs av sträckande fåglar. Sädgäss bestämda till tundrasädgäss redovisas separat och ingår inte i siffrorna ovan.

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus* Rr

Tre fynd av tillsammans 5 ex gjordes under året. Rasen har nu setts årligen sedan 2008. Med undantag av 2006, då 19 fynd registrerades, har det rört sig om enstaka fynd per år. Årets fynd var nummer 31 till 33 i Bohuslän.

1 ex Rörvik, Sotenkanalen-Ramsvikslandet-Väjern, S-s 13–26 apr (Jan Artursson m fl).

1 ex Borgefjorden, Halsefjorden, O-t 1 dec (Thomas Liebig, Magnus Larsson). 3 ex Valsäng, Klövedal, T-n 6–31 dec (*Per Undeland, Krister Svanvik, Stefan Mattsson m fl).

*Spetsbergsgäss lyfter från Sjörisälvens mynning, Färlevfjorden, Munkedal 1 april 2010.
Foto: Lennart Hermansson (www.tringafoto.se)*

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Sextiotre fynd av totalt 877 ex, vilket är den näst högsta årssiffran som noterats i landskapet. Dessa fördelade sig på januari 3 fynd (14 ex), mars 16 (37), april 14 (165), maj 10 (31), september 7 (232), oktober 13 (341) och november 3 (62).

Bläsgås *Anser albifrons*

Nitton fynd av 58 fåglar är en hög årsnotering med bohuslänska mått mätt. De fördelade sig på januari 1 fynd (1 ex), februari 1 (2), mars 10 (45), april 2 (5), maj 3 (3), juni 1 (1) och november 1 (1). På flera lokaler stannade grupper en till tre veckor i mars.

Grågås *Anser anser*

Januari blev mild och fler än 50 grågäss rapporterades från 25 lokaler, alla på Orust och söder därom. Största ansamlingen noterades vid Ödsmåls by, Kungälv med 600 ex 5 januari (Peter Strandvik). I december, som tidigt blev kall, rapporterades arten endast från en lokal. Grågåsen reagerar snabbt på minusgrader och tjäle, men återkommer även under vintern om det blir några dagars mildväder. Årets högsta siffra kom från Sannäsfjorden, Tanum, där 2500 ex inräknades 13 november (Matti Åhlund).

Svangås *Anser cygnoides*

Svangåsen som rymde från Surte fågeldammar 2001 sågs under året vid Hede Solberg strandängar, Romelanda, Kungälv 22 april (Tommy Järås) och på flera lokaler längs Södra Stenungsundskusten 10 juni–28 juli (Per Undeland, Mats Raneström). Under 2012 rapporterades den också från Älvängen, Västergötland 25–27 mars.

Stripgås *Anser indicus*

Två fynd av vardera en individ (ett exemplar har setts på 5-6 platser med överlappande datum, så minst två olika fåglar har varit inblandade); 25 fynd är nu gjorda i Bohuslän.

1 ex Hunnebo lera-Haby bukt, S-s 26–27 maj (Nils Hultman). 1 ex Tofta kile, K-v 6 juni (Stefan Cherrug). 1 ex Hunnebo lera, S-s 30 juli–5 aug (Anders Carlberg, Jan Artursson, Thomas Ring). 1 ex Svälte kile och Hälle leror, U-a 14–27 aug (Jörgen Olsson, Peter Nilsson, Rune Hixén, Per Korpi). 1 ex Nöddökilen, S-ad 19 sep–7 okt (Matti Åhlund, Sara Elg). 1 ex Röd och Jordhammar, Ödsmål, S-nd 2–3 okt (Thomas Liebig).

Snögås *Anser caerulescens*

Tre fynd: 1 ex vit fas Inre strandängarna, Breviks kile, Tjörn 18 maj–11 oktober (Said Östberg, Anita Allendes m fl; se foto på nästa sida). 1 ex vit fas mot NV Stora Oxhagen, Hisingen 21 maj (Staffan Larsson). 6 ex, 5 vita och 1 blå, Tofta kile, Kungälv 22 maj (Peter Hvass).

Prutgås *Branta bernicla*

Fyrtiotvå fynd av totalt 349 ex är en normal siffra. Nästan hälften av fynden gjordes redan i september; oftast brukar annars oktober stå för flertalet fynd. Månadsfördelning: mars 4 fynd (5 ex), april 4 (5), maj 2 (2), juni 2 (2), augusti 1 (1), september 19 (312), oktober 8 (20), november 1 (1) och december 1 (4).

Åtta av fynden rörde 10 individer eller fler. De två största flockarna var 60 ex mot SV Bredfjället, Uddevalla 26 september (Lasse Svensson) och 100 ex mot V Älje-Porsens naturreservat, Uddevalla 28 september (Jan Johansson).

Ljusbukig prutgås *Branta bernicla hrota* Rr

Ett fynd: 1 ad mot S Kråkudden, Öckerö 12 september (Martin Oomen m fl).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Arten fortsätter att öka i Bohuslän, liksom på de flesta håll i Sverige. Minst 110 par eller kullar har rapporterats 2012 och då saknas ändå uppgifter från några kustkommuner.

Största flockarna: 310 ex Tofta kile, K-v 3 aug (Osborne Lindberg). 350 ex 13 sep och 430 ex 4 okt Sannäsfjorden, T-m (Matti Åhlund).

Snögåsen vid Breviks kile, Tjörn 17 september 2012. Foto: Krister Svanvik

Kanadagås *Branta canadensis*

Fem lokaler med 500 ex eller fler.

500 ex Utby, Havstensfjord, U-a 6 juli (Jan Johansson, Fredrik Johansson). 500 ex Ödsmåls kile, K-v 20 aug (Peter Strandvik). 500 ex Färlevfjorden, L-l 2 okt (Rune Hixén). 600 ex Uppegården, Säve, H-n 23 nov (Uno Unger). 900 ex Solberga, K-v 27 nov (Stig Jacobsson).

Rostand *Tadorna ferruginea*

En hane höll till i Tjuve kile på Orust mellan 3 och 22 juni (Jan-Erik Hammar och 102 andra rapportörer). Sedan tidigare finns det tio godkända fynd av rostand i Bohuslän. Flera av dessa avser dock fåglar sedda redan i mars, vilket kanske gör att spontaniteten kan ifrågasättas. Tidpunkten för årets fynd talar dock för att det kan vara ett spontant fynd.

Gravand *Tadorna tadorna*

Årets första observation gjordes vid Kråkudden, Öckerö 22 februari. Två fynd efter 1 oktober: 1 ex Mollön, Uddevalla 2 oktober (Jan Johansson, Per Wohlin). 1 1K Hjälvik, Öckerö 5 november (Jon Håkansson).

Femtio individer eller fler rapporterades från sex lokaler, flest vid Breviks kile, Tjörn 29 mars med 98 ex (Nils-Erich Karlsson).

Mandarinand *Aix galericulata*

Ett fynd: 1 ad hane Sågbron, Risån, Uddevalla 15 september (Alf Lönngren).

Tjugoförsta fyndet i Bohuslän (med reservation för att fåglarna som visade sig vid Trälebergs kile i Lysekil 1998–2007 sannolikt inte borde räknas som ett nytt fynd varje år, som nu är fallet).

Bläsand *Anas penelope*

Inga konstaterade häckningar 2012, men permanenta revir i Tofta kile, Kungälv (minst 2 par), Smörsundsdammen, Kungälv (1 par) och Skutholmen, Tjörn (1 par). På båda Kungälvslokalerna har häckning tidigare konstaterats.

Få vinterobservationer: januari 2 fynd (3 ex), februari 2 (3) och december 1 (2). Högsta antalet noterades precis som 2011 vid Tjurholmen, Göta älv: 300 ex 3 oktober (Peter Strandvik).

Snatterand *Anas strepera*

Endast två kullar noterades vid Tofta kile, Kungälv, detta år, men antalet par var betydligt fler; till exempel sågs 6 par vid flera tillfällen i april–maj, samt 11 hanar och 2 honor den 11 maj. Den dåliga häckningsframgången kan troligen förklaras av att vattenståndet tidvis var lågt, då golfbanorna återigen vattnades med vatten från kilen. Ännu har ingen häckning i Bohuslän konstaterats utanför Tofta kile, men sådana förekommer säkerligen. Misstänkt häckning har 2012 rapporterats från Hyppeln, Öckerö och Rågskär, Hisingen (vardera 1 par).

Tre vinterfynd: 1 hona Skogomedammen, Hökälla, H-n 13 jan (Uno Unger). 1 hona Nordösundet, Lycke, K-v 22 feb (Peter Strandvik). 1 hona Skärhamn, T-n 1 dec (Andreas Wernersson).

Höga antal: 36 ex Tofta kile, K-v 17 sep (Peter Strandvik). 54 ex Torslandaviken, H-n 23 juni (Magnus Persson).

Stjärtandhane i Fågeldammarna, Surte 18 januari 2012. I Artportalen och på en del nya kartor räknas faktiskt en del av Surte till Bohuslän. I denna rapport har vi dock varit konservativa och dragit gränsen i Göta älv. Foto: Bengt Hallberg

Kricka *Anas crecca*

Ansamlingar med fler än 500 ex noterades på fyra lokaler: 530 ex och 750 ex Galtölera, Lur, Tanum 29 augusti resp 26 september (Matti Åhlund). 650 ex, 600 ex och 950 ex Åbyfjorden, Lysekil 1 september (Ingemar Åhlund, Ann-Katrin Karlsson), 16 september (Jan Artursson, Ing-Marie Artursson) respektive 30 september (Per-Olof Bengtsson). 500 ex Nöddökilen, Strömstad 19 september (Matti Åhlund). 500 ex Tjurholmens naturreservat, Tjurholmen, Kungälv 21 oktober (Björn Dellming).

Rapporterad från nästan 20 lokaler med 1–9 ex i januari–februari, vilket är ovanligt många. Två decemberfynd: 12 ex Hålkedalskilen, Strömstad 2 december (Lars Åke Karlgren). 1 hane Arctic Paper, Munkedal 11–30 december (Lennart Hermansson, Joachim Thelin).

Gräsand *Anas platyrhynchos*

Fler än 500 ex rapporterade från elva lokaler, högsta antal: 820 ex Ormskären, Rossö, Strömstad 6 januari (Matti Åhlund).

Stjärtand *Anas acuta*

Rekordmånga fynd i januari–februari: 1–3 ex på omkring 15 lokaler (jämför kricka). Ett decemberfynd: 1 hane Dagsholmarna, Södra Stenungsundskusten, Stenungsund 26 december (Per Undeland).

Högsta noterade antalet var lågt: inga rapporter med fler än 20 individer.

Årta *Anas querquedula*

Vid Tofta kile konstaterades Bohusläns nionde häckning (8 pulli, varav sex blev flygga). Den tionde häckningen hittades vid Öxnäs, Nordre älv, där en kull med 7 pulli sågs 25 juni (Roger Eskilsson). Som mest noterades 4 hanar 3 honor vid Tofta och 4 hanar 2 honor vid Nordre älvstranden. Par i lämplig häckningsmiljö rapporterades också från Ejgdetjärnet (Tanum), Tjärne vatten (Tjörn) och Torslandaviken (Hisingen).

Årets första årta, 1 hane, sågs vid Torslandaviken, Hisingen 15 april. Den sista rapporten kom från Tofta kile, Kungälv 25 augusti och utgjordes av de sex ungfåglarna.

Skedand *Anas clypeata*

Regelbundet rapporterad mellan 9 april och 24 oktober. Ingen konstaterad häckning, men par observerades en längre tid under häckningstid på minst tre möjliga häckningslokaler: Tofta kile (Kungälv), Torslandaviken och Skogomedammen (båda Hisingen).

Brunand *Aythya ferina*

Observerad på omkring tjugo lokaler, men liksom 2011 bara en rapport norr om

Färlevfjorden. Som vanligt rapporter om enstaka brunänder under häckningstid i Torslandaviken, men någon häckning har aldrig konstaterats i Bohuslän. Fåtalig utom i Torslandaviken. Höga antal: 65 ex Torslandaviken 5 januari (Göran Gustavsson).

Vigg *Aythya fuligula*

Inga konstaterade häckningar, men par i lämplig häckningsbiotop har rapporterats från flera lokaler. Ansamlingar på minst 100 ex registrerades i samma fem områden som 2011: Havstensfjorden, Uddevalla, som mest 300 ex 27 januari (Rune Hixén); Ljungskile omnejd, som mest 550 ex 22 januari (Lasse Svensson); Torslandaviken, som mest 370 ex 2 februari (Magnus Persson); Stenungsund med omnejd, som mest 530 ex 26 februari (Thomas Liebig).

Bergand *Aythya marila*

Rastar och övervintrar sparsamt och fåtaligt i Bohuslän. Tre tvåsiffriga fynd, båda vid Källsnäs-Dagsholmarna på Södra Stenungsundskusten: 10 ex 1 januari (Thomas Liebig, Christer Lind) och 10-11 ex 13–25 november (Per Undeland, Thomas Liebig, Magnus Larsson).

Praktejder *Somateria spectabilis* Rr (ej ad hane)

Ett fynd under året: 1 3K+ hane mot vid S Kråkudden, Hönö 28 mars (Jon Håkansson m fl). Därmed är 64 fynd av 76 ex registrerade i Bohuslän.

Alförrädare *Polysticta stelleri* Rr (ej ad hane)

En hane höll till bland ejdrar vid Bolleskären, Hönö 10–16 juli (Bengt Karlsson m fl). Årets fynd var nr 46 i landskapet (av totalt 66 ex).

Denna salskrake höll till i en damm i Terås grustag i Lilla Edet mellan 8 april och 4 maj 2012. Bilden är från 4 maj. Foto: Yngve Ericson

Alfågel *Clangula hyemalis*

Under våren rapporterad i låga antal fram till 13 maj, högsta dagssiffran 25 ex. En sommarobservation: 1 ex Bärby holme, Södra Stenungsundskusten 26 juni (Per Undeland). Första höstnoteringen gjordes 5 september. Både antalet observationer och antalet individer är betydligt färre under hösten än under våren.

Två rapporter med fler än 20 ex: 25 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 21 apr (Ola Bäckman, Jon Håkansson). 25 ex Hyppeln, Ö-ö 1 maj (Magnus Unger).

Sjöorre *Melanitta nigra*

Nio rapporter om dagssummor med fler än 1000 sträckande sjöorrar, sju från Kråkudden, en från Hyppeln och en från Grosshamn; sex från april och tre från oktober–november. Dessutom fyra dagssummor med fler än 1000 rastande fåglar, alla från Kråkudden 15–22 november.

Högsta antal: 2210 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 27 apr (Ola Bäckman m fl). 1500 ex rastande Kråkudden, Hönö, Ö-ö 19 nov (Elvor Ohlin m fl).

Svärta *Melanitta fusca*

Sju rapporter om dagssummor med fler än 20 sträckande svärtor, fem från Kråkudden, Hönö och två från utsidan Orust (Vedholmen och Härmanö).

Högsta antal: 26 ex sträckande Kråkudden, Hönö, Ö-ö 14 maj (Jon Håkansson, Peter Hamrén).

Knipa *Bucephala clangula*

Fler än 500 ex har rapporterats från tre lokaler: Havstensfjord, Uddevalla 500–880 ex 2–30 januari och 500 ex 21 april (Jan Uddén m fl). Härmanö, Orust 1000 ex 13 februari (Lasse Svensson). Kalvöfjorden, Orust 532 ex 15 januari (Max Allan Niklasson) och 800 ex 10 augusti (Lasse Svensson).

Salskrake *Mergus albellus*

Rapporterad från drygt 100 lokaler i landskapet (precis som 2011), nästan alla i mellersta och södra Bohuslän. Vårens sista salskrake rapporterades och fotograferades på en udda lokal: 1 ex Terås grustag, Hjärtum, Lilla Edet 4 maj (Yngve Ericson). Höstens första rapport kom från Sannäsfjorden, där 3 ex sågs 4 oktober.

Största ansamlingarna: 125 ex Lillöfjorden, Askeröfjorden, T-n 15 jan (Per Undeland), 52 ex Jordhammarsviken, S-nd 7 feb (Nils-Erich Karlsson) och 60 ex Trankoket, Mjörn, T-n 27 dec (Owe Hougström).

Småskrake *Mergus serrator*

Flockar med fler än 200 småskrakar noterades på tre lokaler (se nedan).

252 ex Toröd, Klövedal, T-n 16 januari (Per Undeland). 326 ex Ödsmåls kile, K-v 4 oktober (Peter Strandvik) och 204 ex 14 oktober (Björn Dellming). 250 ex Ängholmen, Kalvöfjorden, O-t 28 oktober (Thomas Liebig, Nils-Erich Karlsson).

Storskrake *Mergus merganser*

Tre rapporter om 150 ex eller fler, alla från Nordre älvs fjord, Kungälv/Hisingen: 150 ex 15 januari (Mathias Theander), 150 ex 30 januari (Mats Raneström) och 190 ex 13 december (Martin Oomen).

Järpe *Bonasa bonasia*

Åtta rapporter, varav några från mindre kända eller nya lokaler, har inkommit detta år. De berörda kommunerna är Uddevalla, Munkedal, Tanum, Kungälv och Stenungsund.

1 ex Älje-Porsens naturreservat, U-a 18 jan (Jan Johansson). 1 ex Flötemarken, T-m 25 feb (Ingemar Sunnerdahl). 1 ex Mittevättnorna, Svartedalen, K-v 30 mars (Peter Strandvik). 1 ex Telesatellitstationen, T-m 26 juni (Hans Petersson, Peter Backman). 1 ex Landala, Krokstad, M-l 10 sep (Joachim Thelin). 1 ex Kvarnsjön, Svartedalen, K-v 4 nov (Peter Hvass). 1 ex Bredfjället, U-a 19 nov (Johan Wallén). 1 ex Skönhammarsvägen, Stora Höga, S-nd 20 nov (Mats Raneström).

Orre *Tetrao tetrix*

Ett fynd har rapporterats från kustbandet under året: 1 hona Kråkudden, Hönö 13 april (Ola Bäckman). Den högsta noteringen gällande spelande tuppar var 8 ex vid Bredmossen, Munkedal 8 april (Joachim Thelin). Därutöver finns som brukligt flera rapporter om mindre antal från andra skogstrakter runtom i landskapet.

Tjäder *Tetrao urogallus*

Från Bredfjället rapporterades 6 tuppar 8 april (Lasse Svensson). I övrigt finns från flera håll rapporter om enstaka eller ett fåtal fåglar.

Vaktel *Coturnix coturnix*

Tio spelande vaktlar inräknades under året; nio under maj–juli och en i mitten av september. Med andra ord ett medelbra år om man ser till årssummorna i landskapet sedan millennieskiftet. Arten har nu varit årlig sedan 1994. Ett diagram över förekomsten under perioden 1965–2007 finns i *Fåglar i Bohuslän* 1/2008.

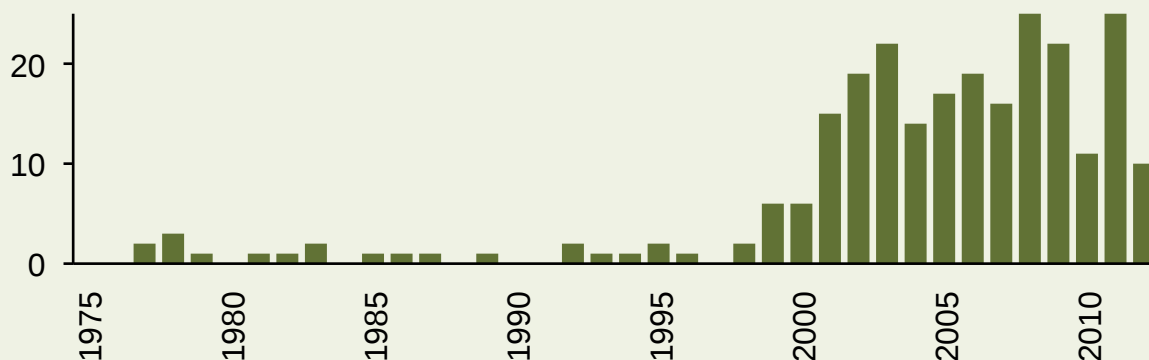
Spelande fåglar: 1 ex Amneröd, Torskog, L-E 27–31 maj (Peter Strandvik, Owe Hougström, Stefan Malm). 1 ex Allmags kile, O-t 28 maj–6 juni (Peter Carlsson). 1 ex Hog, Ucklum, S-nd 29 maj (Per Undeland). 1 ex Ragnhildsholmen, H-n 31 maj (Martin Johansson). 1 ex Lyckan, Rished, Askum, S-s 5–6 juni (Dick Liljegren, Hans-Olof Johansson). 1 ex Norrkila, Brastad, L-l 5 juni (Rune Hixén). 1 ex Torsberg, Herrestad, U-a 4 juli (Robert Karlsson, Lars Viktorsson). 1 ex Råssbyn, Forshälla, U-a 6 juli (Peter Backman). 1 ex Hedängen, Tossene, S-s 20 juli (Lars Lindskog). 1 ex Näs, Sannäsfjorden, T-m 16 sep (Fredrik Spak).

Smålom *Gavia stellata*

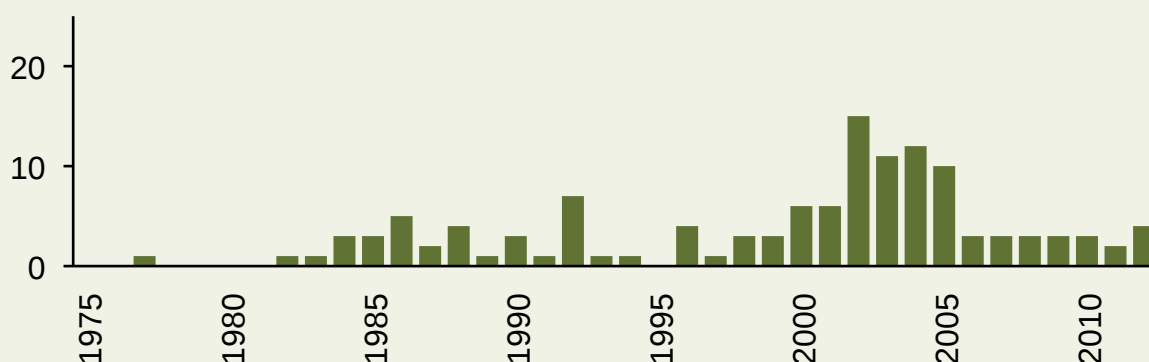
Arten verkar uppträda regelbundet i Sannesjön, Munkedal. Tre rapporter i år: 2 ex 3 april, 1 ex 5 april (båda Rune Hixén) och 2 ad 4 maj (Lennart Hermansson). Ytterligare en inlandsobservation är notabel: 1 ex mot O över Huveröd, Ucklum, Stenungsund 9 juni (Sussie Carlström, Per Wohlin).

Högt antal: 637 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 27 apr (Ola Bäckman m fl).

Svartnäbbad islom 1975–2012: antal exemplar

Vitnäbbad islom 1975–2012: antal exemplar

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

Totalt rapporterades 10 ex, vilket är den lägsta årssiffran sedan år 2000. De fördelade sig på januari 3 ex, maj 2, oktober 1, november 2 och december 2. Kråkudden på Hönö saknade ovanligt nog helt observationer. Artens förekomst i Bohuslän 1975–2012 framgår av ovanstående diagram. Den svartnäbbade var ovanligare än den vitnäbbade under en period under 1980- och 1990-talet!

1 ex mot S Grosshamn, Ramsviklandet, S-s 4 jan (Joachim Thelin, Magnus Larsson m fl).
 1 ex Svartskären, Rossö, S-ad 6 jan (Matti Åhlund). 1 ex mot S Grosshamn, Ramsviklandet, S-s 11 jan (Lennart Hermansson, Jan Johansson). 2 2K Kalkgrund, Nord-Koster, S-ad 20 maj (Matti Åhlund, se foto på nästa sida). 1 ex mot S Grosshamn, Ramsviklandet, S-s 17 okt (Jan Johansson, Per Wohlin). 1 1K Resö camping, T-m 4–6 nov (*Sune Westman m fl). 1 ex mot S Grosshamn, Ramsviklandet, S-s 15 nov (Lennart Hermansson, Jan Johansson). 1 ex Valön, Svenneby, T-m 18 dec (Hans-Olof Johansson). 1 ex Haby bukt, Ramsviklandet, S-s 20 dec (Jörgen Olsson, Lennart Hermansson, Thomas Ring, Jan Johansson).

Ob. islom *Gavia immer/adamsii*

1 ex Haby bukt, Ramsviklandet, Sotenäs 2 januari (Björn Arvidsson). 1 ex Tjurpannan, Tanum 6 januari (Fredrik Spak).

De två svartnäbbade islommarna vid Kalkgrund innanför Nord-Koster i Strömstad 20 maj 2012.
Foto: Matti Åhlund

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*

Fyra fynd, vilket är normalt för den senaste sjuårsperioden. Artens förekomst i Bohuslän 1975–2012 framgår diagram på föregående sida.

1 3K+ Brand, Nord-Koster, S-ad 20 maj (Matti Åhlund). 1 ad Kråkudden, Hönö, Ö-ö 29 sep (Arne Ekström, Janne Magnusson, Ragnar Seldén). 1 1K Grosshamn, Ramsviklandet, S-s 21 okt (Nils Hultman, Peter Nilsson, Jan Johansson). 1 2K+ Hyppeln, Ö-ö 21 okt (Magnus Unger).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Rapporterad med häckningskriterier från 15 lokaler med totalt 18-19 par, varav häckning konstaterades på fem lokaler (se nedan). Dessa siffror kan jämföras med 18 lokaler (18-25 par) 2011, 18 lokaler (24 par) 2010, 17 lokaler (21-22 par) 2009 och 21 lokaler (ca 30 par) 2008.

Inga tvåsiffriga noteringar de senaste vintrarna av naturliga skäl. Fem eller fler sågs vid Sundet, Stenungsund 22 januari–18 februari (5-8 ex, Lasse Svensson m fl), Hamburgö, Tanum 31 januari–9 februari (6-7 ex, Jan-Åke Hansson) och Sundet, Stenungsund 11 november–27 december (5-8 ex, Thomas Liebig, Magnus Larsson).

Tanum (4 lokaler, 7-8 par): 1 ex Gultjärn, Sannäs 13 maj (Lennart Appelqvist).

3 par (minst 2 kullar) Ejgdetjärnet, Kämpersvik 23 mars–6 okt (Jan Artursson m fl). 2-3 par (1 kull) Edsvikstjärnet, Grebbestad 20 apr–1 juli (Thomas Carlsson, Fredrik Spak, Kurt-Åke Gustavsson). 1 par (1 kull) Krokbräckesjön, Trättelanda 7 apr–9 juli (Aron Sandling m fl).

Munkedal (1 lokal, 1 par): 1 par Hensbacka 5 apr–19 sep (Joachim Thelin m fl). **Uddevalla (1 lokal, 1 par):** 1 par (1-2 kullar) Fossendammen/Egerstensdammen, Bokenäs 13 apr–19 okt

(Nisse Henriksson m fl). **Orust (1 lokal, 1 par):** 1 par (spel) Skogvattnet, Varekilsnäs 23 maj (Stefan Oscarsson). **Tjörn (1 lokal, 1 par):** 1 par Porsbergssdammen, Skärhamn 22 maj–7 juni (Tomas Torstenson, Christina Torstenson, Petra Söderqvist). **Kungälv (3 lokaler, 3 par):** 1 ex Smörsundsdammen, Koön, Marstrand 26 mars–7 juni (Stina Andreasson m fl). 1 par (2 kullar) Kristiansborg, Lycke 25 maj–10 juli (Peter Hvass). 1 ex (spel) Rördammen, Kode 6 maj (Björn Dellming). **Hisingen: (4 lokaler, 4 par):** 1 par Svankällan 4 maj (Ingvor Svensson, Peter Keil). 1 par Skogomedammen, Hökälla 12 apr–18 okt (Ingvor Svensson m fl). 1 par (1 kull) Madbäckssdammen, Björlanda 22 juli (Uno Unger). 1 par Torslandaviken 2 feb–21 okt (Roger Eskilsson, Thomas Karlsson, Stig Fredriksson).

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Skäggdoppingpar i lämplig häckningsmiljö har rapporterats från femton lokaler med tillsammans minst 36 par. Rune Hixén fick ihop 56 par fördelade på 17 lokaler vid sin inventering 2006 (presenterad i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2007). Ansamlingar med fler än 50 ex bara rapporterade från Kalvöfjorden, Orust: 60 ex 10–11 augusti (Lasse Svensson, Jörgen Olsson m fl) och 52 ex 1 september (Owe Hougström, Jan Johansson).

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Nittio fynd av totalt 108 ex fördelade på januari 5 fynd (5 ex), februari 4 (4), mars 5 (9), april 16 (20), maj 5 (9), juli 2 (3), augusti 1 (2), september 9 (12), oktober 23 (26), november 19 (21) och december 1 (1).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Rapporter om fem ex eller fler från fyra lokaler: Kalvöfjorden, Orust 5–11 ex 6 augusti–21 september (Stefan Oscarsson m fl); Halsefjorden, Orust 5 ex 5 januari och 1 december (Thomas Liebig, Magnus Larsson, Christer Lind); Havstensfjord, Uddevalla 5 ex 23 oktober (Ulf Lindell). Observationer saknas helt från maj och juni; svarthakedopping har heller aldrig häckat i Bohuslän så vitt känt.

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* Rr (ej ad i s-dr)

Också detta år saknades observationer av svarthalsad dopping i Kalvöfjorden, Orust. Däremot gjordes ett fynd i Torslandaviken, Hisingen: 1 ex 28 april (Ola Wennberg m fl). Totalt finns därmed 31 fynd av 63 ex i Bohuslän.

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

Totalt omkring 2000 ex (uppenbara dubbelrapporteringar frånräknade), där flertalet sågs i september. Månadsfördelning: januari 166, februari 7, mars 10, april 14, maj 119, juni 8, juli 32, augusti 127, september 1417, oktober 98, november 108 och december 0. De tre högsta dagssummorna på en enskild lokal var 300 ex mot N Hållö, Sotenäs 14 september (Lotta Berg, Hanna Berg, Katarina Bremsjö), 225 ex mot S Härmanö, Orust 15 september (Lasse Svensson) och 272 ex mot S Kråkudden, Hönö 17 september (Martin Oomen, Stefan Svanberg, Tina Widén).

Gulnäbbad lira *Calonectris diomedea* Rr

Ett fynd, som sig bör från sommaren: 1 ex mot S vid Kråkudden, Hönö 13 juli (Martin Alexandersson m fl). Därmed har 35 ex observerats i landskapet.

Grålira *Puffinus griseus*

En relativt låg årssumma, 24 ex, normalt fördelad i tid förutom ett julifynd. Månadsfördelning, antal ex: juli 1, september 16, oktober 5 och november 2. Kråkudden, Hönö stod för 14 av de 24 fåglarna. Medianen för senaste tio åren, 2002–2011, är 39 ex per år.

Julifyndet: 1 ex Ulsholmen, Tanum 23 juli (Fredrik Spak).

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Totalt noterades 26-27 ex (13 obsdagar) med viss risk att några dubbelräknats 14 september. De fördelade sig på april 1 ex (1 obsdag), juni 3 (1), juli 9 (4), augusti 2 (1) och september 11-12 (6). Kråkudden, Hönö stod för 18 av fåglarna. Medianvärdet för de föregående tio åren (2002–2011) är 22 ex.

Balearisk lira *Puffinus mauretanicus* Rr

Bohusläns fjortonde baleariska lira noterades 2012: 1 ex Kråkudden, Hönö 17 september (*Stefan Svanberg, Martin Oomen, Tina Widén m fl). Tidigare fynd gjordes 1998 (2 ex), 2001 (1 ex), 2003 (4 ex), 2004 (2 ex), 2008 (1 ex), 2009 (1 ex), 2010 (1 ex) och 2011 (1 ex).

Klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa*

Ett januarifynd, men inga höstfynd. Diagram över artens årliga förekomst 1967–2011 återfinns i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2012. Antalet observerade klykor varierar kraftigt mellan olika år beroende på hur vindarna behagar uppföra sig.

1 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 4 jan (Ola Bäckman m fl).

Havssula *Morus bassanus*

Totalt rapporterades omkring 12 300 ex (uppenbara dubbelrapporteringar frånräknade), vilket är den näst högsta årssiffran under 2000-talet. Bara 2011 har fler noterats. Det verkliga antalet individer som ingår i dessa siffror är lite osäkert, då delvis samma fåglar kan ha räknats på olika lokaler längs kusten samma dag eller samma fåglar återkommit olika dagar. Särskilt gäller detta dagar med många fåglar inblandade (jämför noteringarna 2 oktober nedan). Medianvärdet för 2000–2012 är 8100 ex, lägsta 1800 ex år 2000.

Månadsfördelningen var januari 72, februari 7, mars 112, april 69, maj 164, juni 51, juli 443, augusti 132, september 1347, oktober 8645, november 1315 och december 23. Sjuttio procent av fåglarna noterades således i oktober och därifrån kommer också inte oväntat de högsta dagssiffrorna: 2000 ex Måseskär, Orust 2

oktober (Folke Sjöberg), 1355 ex mot S Kråkudden, Hönö 2 oktober (Osborne Lindberg, Bo Brinkhoff, Lars Carlsson).

Havssulan glömdes bort vid redovisningen av det bohuslänska **fågelåret 2011**.

Omkring 15 300 ex rapporterades detta år – rekord? Oktober stod som brukligt för flest fåglar (85 %) och ovanligt många sågs i december. **Månadsfördelning 2011:** januari 12, februari 41, mars 66, april 127, maj 171, juni 105, juli 36, augusti 60, september 864, oktober 13050, november 216 och december 594.

Högsta antal 2011: 625 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 4 okt (Bo Brinkhoff, Ola Wennberg, Björn Lindkvist). 850 ex mot S Härmanö, O-t 5 okt (Lasse Svensson). 720 ex mot S Härmanö, O-t 6 okt (Lasse Svensson). 1200 ex Vedholmen, Kåringön, O-t 7 okt (Folke Sjöberg). 500 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 7 okt (Olof Armini).

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Storskarvbeståndet i Bohuslän skattades 2012 till omkring 2600 par fördelat på 13 kolonier (uppgifterna från två stora kolonier är dock några år gamla och därför lite osäkra). Tillväxten verkar ha upphört längs Västkusten under de senaste åren, liksom på de flesta håll i Sverige.

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

På Väderöarna hittades 35 bon 2012, liksom tidigare fördelade de sig på tre öar (Tommy Järås, Matti Åhlund). Dessutom har häckning rapporterats från Bonden utanför Skaftö: Ett bo med två ej flygga ungar omgivna av 6 adulta fåglar sågs från båt 8 juli (Peter Nilsson). Häckningsplatsen på Soteskär har inte kontrollerats sedan 2010, men där fanns då 8 bon (och kolonin är sannolikt kvar). Antalet häckande par i Bohuslän borde således vara omkring 50 par 2012.

I Kosterhavet, som hyser majoriteten av Sveriges rastande och övervintrande toppskarvar, fanns åter fyrsiffriga antal under hösten – för första gången sedan isvintrarna 2009–2010 och 2010–2011. Här inräknades drygt 1500 ex i september–oktober. Dessutom noterades omkring 400 ex i mitten av januari i Kosterhavet. I övrigt har fler än 100 ex bara rapporterats från Väderöarna (med 150 ex 23 oktober som mest).

Rördrom *Botaurus stellaris*

Sju fynd, varav en tillfälligt revirmarkerande hane i Toggestalaviken, Kollungeröd vatten, Orust 21 april (Thomas Liebig, Magnus Larsson). Därmed har 71 ex registrerats i Bohuslän. En hane som omhändertogs i Kvarnbyn, Mölndal 15 februari släpptes dessutom vid Ragnhildsholmen, Hisingen 13 mars efter rehabilitering på Fågelcentralen (Tommy Järås).

Övriga fynd: 1 ex Nolviks kile, Björlanda, H-n 29 jan (Bo Nilsson). 1 ex Götaälvstranden, Hög, Romelanda, K-v 12 feb (Dan Larsson). 1 ex Runns vatten, Slussen, O-t 11 mars (Christer Ivarsson). 1 ex död Kallhed, Björlanda, H-n 11 mars (Bo Nilsson). 1 ex Karholmsdammen (Boh-delen), Torslandaviken, H-n 28 okt (Magnus Persson, Kåre Ström) och 27 dec (Magnus Persson).

Ägretthäger *Egretta alba* Rr

Fem fynd om vardera 1 ex, varav tre tillfälliga och två långstannare. Antalet fynd i Bohuslän uppgår därmed till 26 omfattande 28 ex.

Den första konstaterade häckningen av ägretthäger i Sverige ägde rum vid Storsund på Gotland 2012, och även vid Tåkern i Östergötland fanns det indikationer på häckning.

1 ex Mollön, U-a 15 apr (Kenneth Johansson, Peter Nilsson, Lennart Hermansson). 1 ex Ödsmåls kile, K-v 22 apr (Anders Framme). 1 ex Orrevikskil, S-ad, Galtölera, T-m, Nöddökilen, S-ad, Måksund, T-m, Backeleran, S-ad 26 maj–27 sep (Harri Kämäräinen, Anton Kvarnbäck m fl). 1 ex Kalvöfjorden, O-t 22 aug–5 okt (Stefan Oscarsson m fl). 1 ex Olsby kile, Rönnäng, T-n 9 sep (Nils-Erik Nilsson m fl).

Vit stork *Ciconia ciconia*

Ett fynd: 1 ex förbiflygande Hällsvik, Torslanda 19 november (Niklas Aronsson). Sedan 1961 har omkring 47 fynd av ca 56 vita storkar noterats i landskapet.

Bivråk *Pernis apivorus*

Första noteringarna (2 fynd gällande 1 ex vardera) är från 4 maj, nästa kom 6 maj. Årets sista obs gjordes 24 september. Noterbart är att 29 ex passerade Vallerö, Orust 24 maj (Rune Hixén, Stefan Oscarsson, Max Allan Niklasson). Sträcket över Bredfjället bevakades sporadiskt av Lasse Svensson, och högsta dagssiffran är från 27 augusti då 54 ex passerade mot söder.

Röd glada *Milvus milvus*

Tjugofyra fynd (omfattande 26 ex) är ganska precis en halvering av fjolårets summa, som var det tredje rekordåret i rad. Den första gladan sågs 5 mars, den sista 23 september. Två sommarfynd gjordes vid Säve flygplats, Hisingen: 1 ex 12 juni (Bo Nilsson) och 1 ex 2 augusti (Magnus Persson). Ett fynd gällde mer än en fågel: 3 ex Tofta kile, Kungälv 11 april (Peter Hvass).

Månadsfördelning: Mars 6 ex, april 13, maj 4, juni 1, augusti 1 och september 1. Kommunfördelning: Hisingen 5 ex, Kungälv 7, Tjörn 3, Orust 3, Stenungsund 3, Uddevalla 3, Tanum 1 och Strömstad 1.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Totalt har 530 rapporter om arten lagts in på *Svalan* under 2012, vilket är 66 fler än under rekordåret 2010, och de är från årets samtliga månader. Hela 301 av rapporterna är från januari–mars, då som mest 5 ex sågs på en och samma gång. Från perioden april–augusti föreligger 34 rapporter om ensamma örnar (fynddetaljer nedan), medan september–november gav 68 och december 127; högsta antalet var 3 ex under båda dessa perioder.

Fynd under april: 1 2K+ Dynekilen, S-ad 1 apr (Lars Åke Karlgren, Stefan Karlsson). 1 2K+ str N Kalvöfjorden, O-t 7 apr (Stefan Olsson). 1 4K(?) mot N Ramberget, Näsing, S-ad 8 apr (Stefan Karlsson). 1 ex mot O Strömstad 12 apr (gm Lars Åke Karlgren). 1 ex str N Kilen,

Rossö, S-ad 21 apr (Anton Kvarnbäck). 1 subad(?) Södra Öddö, S-ad 25 apr (Matti Åhlund). 1 ad Korsviken, Ljung, U-a 28 apr (Ida-Linnea Laudon). **Maj:** 1 ex str N Ramsön, S-nd 6 maj (Håkan Aronsson). 1 5K str NO Anrås by, Stora Höga, S-nd 12 maj (Per Undeland). 1 2K Kollungeröd vatten, O-t 21 maj (Stefan Oscarsson). 1 ad Torsberg, Herrestad, U-a 29 maj (Tobias Källqvist). **Juni:** 1 ex Rossö, S-ad 6 juni (gm Stefan Karlsson). 1 2K Kollungeröd vatten, O-t 12 juni (Stefan Oscarsson). 1 2K Nordre älvs fjord, K-v 21 juni (Lennart Larsson). **Juli:** 1 ad Orrevikskil, S-ad 9 och 31 juli (Olle Kvarnbäck, Martin Kvarnbäck m fl). 1 2K Kollungeröd vatten, O-t 17–18 juli (Thomas Liebig, Patrik Bengtsson). 1 2K+ Vävra vatten, Håltå, K-v 23 juli (gm Ann-Christine Carden). 1 3K Hållö, S-s 25 juli (Jonas Melin). **Augusti:** 1 3K+ Sältorna, Färlevfjorden, M-l 17 aug (Lennart Hermansson). 1 4K Trälebergs kile, L-l 19 aug (Anders Fransson). 1 subad Tofta herrgård, Lycke, K-v 20 aug (Peter Hvass). 1 ex Galtölera, Lur, T-m 21 aug (Sune Westman). 1 subad str V Svälte kile, U-a 24 aug (Peter Johansson). 1 5K+ Orrevikskil, S-ad 26 aug (Anton Kvarnbäck, Martin Kvarnbäck). 1 1K str V Holmen, Lane-Ryr, U-a 27 aug (Hans Petersson). 1 1K Bredfjället, U-a 29 aug (Lasse Svensson). 1 ad Nöddökilen, S-ad 29 aug (Lars Åke Karlgren). 1 ex Färlevfjorden, M-l/L-l 30 aug (Jörgen Olsson) och 31 aug (Joachim Thelin). 1-2 ex Bredfjället, U-a 31 aug (Lasse Svensson). 1 ex Ramsön, S-nd 31 aug (Håkan Aronsson). 1 ex Kalvöfjorden, O-t 31 aug (Sussie Carlström, Peter Nilsson, Per Wohlin).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Häckningar eller troliga häckningar har rapporterats från 16 lokaler. De fördelade sig på Strömstad 2, Tanum 1, Uddevalla 1, Orust 1, Stenungsund 1, Tjörn 2, Kungälv 3 och Hisingen 5. Lyckade häckningar noterades bara vid Tofta kile, Kungälv och Strömsvattnet, Strömstad (3 flygga ungar vardera). Första vårobsen gjordes 23 mars, sista för hösten 3 oktober.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Förekomsten var mycket god under hösten 2011, varför en fortsättning inte var oväntad: Under januari–februari gjordes 29 obsar i Kungälv och Hisingen, samt en i Öckerö kommun, och minst 4 individer var inblandade. Hela sju fynd gjordes under sommaren; detaljer nedan (jämför också nedan med de många sommarfynden av fjällvråk och jorduggla). I december rapporterades ensamma fåglar från Kungälv, Hisingen, Orust och Tanum, och i Öckerö 1-2 ex.

Sommarfynd: 1 hona Fästningsholmen, K-v - Lilla Oxhagen, H-n 1–3 juni (Martin Johansson, Ulf Teghammar). 1 hona Flateby, Skee, S-ad 28 juni (Lars Åke Karlgren). 1 hane Stene, S-ad 30 juni (Stefan Karlsson). 1 2K hane Ödsmåls kile, K-v 8 juli (Björn Dellming). 1 hona Ödsmåls kile, K-v 14 juli (Roland Berg). 1 hane Kråkudden, Hönö, Ö-ö 17 juli (Daniel Lindberg, Lars Persson, Mattias Lindberg, Osborne Lindberg). 1 ex Bärby, Säve, H-n 22 juli (Karl-Olof Johansson).

Stäpphök *Circus macrourus* Rr

Två vårfynd och ett sensommarfynd av ensamma fåglar gjordes detta år: 1 3K+ hane sträckte mot SO vid Hyppeln, Öckerö 30 april (Martin Oomen, Roger Eskilsson), 1 2K hona kom insträckande vid Mollön, Orust 28 maj (Stefan Oscarsson) och 1 1K-fågel sågs vid Väderöbod, Väderöarna, Tanum 18 augusti (Anders Fransson). Därmed har 23 fynd (lika många ex) gjorts i landskapet, och den kommunvisa fördelningen är som följer: Hisingen 7 fynd/ex, Öckerö 4,

Orust 4, Uddevalla, Kungälv och Tanum 2 vardera, Lysekil och Munkedal 1 vardera. Se också de båda artiklarna om arten i *Fåglar i Bohuslän* 1/2012. Förhoppningarna om ännu ett rekordår i Bohuslän kom alltså på skam, trots att det i landet som helhet inträffade en ännu kraftigare invasion än under 2011. Årets 3 ex är emellertid den näst högsta årssumman hittills, endast överträffad av de 9 fåglarna under 2011.

Ängshök *Circus pygargus* Rr

Två maj- och ett sensommarfynd gällande ensam ängshök rapporterades under 2012: 1 2K honfärgad Tofta kile, Kungälv 20 maj (Stefan Malm), 1 2K hane Brastad, Lysekil 29 maj (Uno Unger) och 1 1K Bredfjället, Uddevalla 20 augusti (Lasse Svensson). Fyndet i Lysekil är det första för kommunen.

Därmed har 28 fynd (av totalt 31 ex) gjorts i landskapet, fördelade på Kungälv 7, Orust 5, Hisingen, Öckerö och Uddevalla 4 vardera, Strömstad 2, Tanum 1 (omfattande 4 ex; gäller häckningen från 1993) och Lysekil 1. Hela 21 av de 28 fynden har gjorts i maj. Se också diagrammet i *Fåglar i Bohuslän* 2010 (Fågelåret 2009), för en redovisning av fynden 1970–2009.

Rättelse: I artikeln *Stäpphöken i Bohuslän*, som publicerades i *Fåglar i Bohuslän* nr 1/2012, uppgavs att landskapets första ängshök sågs 1978. Ett tidigare fynd finns dock: 1 ad hane Kvillängen, Hisingen 18 maj 1970.

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Sista vårobsen gjordes 13 maj, men sedan sågs arten också under sommaren (jämför också med blå kärrhök ovan och jorduggla nedan), då 6 fynd av ensam fjällvråk gjordes mellan 27 juni–16 augusti i södra halvan av landskapet. Nästa obs kom 26 augusti, varefter obsarna fortsatte i vanlig ordning. Tilläggas kan att 20 ex sträckte mot NO vid Vallerö, Orust 2 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson).

Större skrikörn *Aquila clanga* Rr

Någon gång den 12 augusti gjorde ”satellitörnen” Tönn en sväng in i Bohuslän, då den enbart med hjälp av teknologiska hjälpmedel noterades vid Norrmanneboslätten, Kungälv. Fågeln hade setts och fotograferats vid Hullsjön nära Trollhättan omkring kl 10:30 samma dag. Detta är det första godkända fyndet i Bohuslän. Läs mer om örnen på sidan 5. Noterbart är att Tönn nu påträffats i samtliga Sveriges landskap!

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Under januari–april rapporterades 32 ex och under augusti–december 22 ex, totalt alltså hela 55 ex. Det verkliga antalet individer som uppehållit sig i landskapet är säkerligen lägre, men 2012 går ändå till historien som det klart bästa året hittills för arten.

Den sista vårobsen gjordes 21 april, då 1 ex sågs vid Ramsvikslandet, Sotenäs

(Lars Sölsnaes, Jonas Sölsnaes), medan den första obsen för höstsäsongen kom redan 8 augusti, då 1 2K+ kungsörn sågs vid Norrmanneboslätten, Kungälv (gnm Martin Johansson). Den sistnämnda fågeln sågs två gånger till under augusti i östra delen av Kungälvs kommun. Nästa höstnotering kom 29 september. Arten sågs i samtliga kommuner utom Öckerö och Hisingens bohusdel.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Den första gjusen för året sågs 25 mars, nästa 30 mars. Sista höstobsen är från 29 september, näst sista 19 september.

Aftonfalk *Falco vespertinus* Rr

En adult hane sågs sträcka mot O över Björkö, Öckerö 1 maj (Per Karlsson Linderum m fl). Detta är det näst tidigaste fyndet hittills i Bohuslän, och märkligt nog det första för Öckerö – kommunen tycks ju ligga bra till för insträckande fåglar från nordligaste Danmark, och bevakningen är ofta god under våren. Senast arten sågs i landskapet var 2008, då 3 ex rapporterades. Därmed har 32 fynd (33 ex) gjorts i landskapet. Se *Fåglar i Bohuslän* nr 1/2009 för en översikt av förekomsten i landskapet.

Stenfalk *Falco columbarius*

Fem fynd under december 2011 antydde vad som komma skulle: fyra fåglar sågs under januari–februari; detaljer nedan. Nästa fynd kom 5 mars, och det sista under våren 9 juni. Två julifynd har rapporterats: 1 ad hane Burholmen, Koster, Strömstad 25 juli (Olof Kosterberg) och 1 hona Haby bukt, Ramsvikslandet, Sotenäs 28 juli (Hans Petersson, Jan Artursson). Mellan 8 augusti och 10 november sågs arten regelbundet. En fågel sågs också under årets sista månad: 1 ex Valön, Svenneby, Tanum 22 december (Kenneth Johansson, Anders Regeskog).

Januari–februari: 1 ex Assletorp, Röra, O-t 4 jan (Stefan Oscarsson). 1 ex Rollsbomotet (avfart 87), K-v 22 jan (Sussie Carlström, Per Wohlin, Peter Nilsson). 1 hane Härmanö, O-t 30 jan (Lasse Svensson). 1 ex Hålkedalskilen, S-ad 26 feb (gm Lars Åke Karlgren).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Totalt har ca 87 ex rapporterats detta år, vilket är 7 fler än under det tidigare rekordåret 2011. Även sommarfynden var rekordmånga: 22 ex sågs (vid 20 lokaler) under juni–juli. Det är mer än troligt att något eller några par numera häckar i landskapet, men att konstatera att så är fallet är inte det lättaste. Årets första lärkfalk sågs 29 april, medan den sista sågs 16 oktober. Näst senast var en obs från 11 oktober.

Jaktfalk *Falco rusticolus* Rr

Den adulta fågel som anlände till Havstens fjord, Uddevalla 31 december 2011 blev stationär i området. Falken sågs 1–7 januari, 28 januari–21 februari, 25 och 28 februari och slutligen 3 mars, oftast på Vadholmen, Långholmen eller Kollholmen.

Pilgrimsfalk Y7, en gammal hona (11 år vid fotograferingstillfället) med en ung skrattnås vid Sund, Uddevalla 20 juli 2012. Foto: Gert Magnusson

Detta trots att fjorden var istäckt! Dessutom gjordes ett höstfynd: 1 1K-fågel passerade Röra Strand, Tjörn 25 oktober (Krister Svanvik). Sammanlagt har nu 56 fynd (lika många ex) gjorts i Bohuslän, och det är femte året i rad som jaktfalk setts hos oss.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Av 30 etablerade par häckade 28, men endast 18 lyckades. Totalt blev minst 39 ungar flygga, vilket ger 2,2 unge per lyckad häckning. Av årets 3 nyfunna par var troligen alla nyetablerade för året. Möjligen kan ett par ha flyttat 5 km då grannparet inte hittades i år. (Uppgifter från Tommy Järås.)

Vinterfynden under januari–februari ökade från 45 under 2011 till hela 126 detta år, medan de under december däremot minskade från 35 till 10. Fyra av obsarna under årets två första månader gällde 2 ex. Det verkliga antalet inblandade individer är givetvis mycket lägre än vad dessa siffror antyder. Att uppskatta antalet falkar under de båda perioderna är vanskligt, men man skulle möjligen hamna på 15-30 ex under januari–februari och omkring 6 ex under december.

Vattenrall *Rallus aquaticus*

En häckning rapporteras från Tofta dike, Kungälv (Björn Dellming, Peter Hvass m fl). I övrigt har arten påträffats under häckningstid vid minst 22 lokaler runtom i landskapet, vilket är 11 färre än under 2011. Under januari–februari har 4 fynd (6 ex) och under december 3 fynd/ex rapporterats; fynddetaljer nedan. Sista fyndet innan decemberobsarna gjordes 9 november.

Januari–februari: 1 ex Majvik, Torslanda, H-n 6 jan (Niklas Aronsson). Som mest 2 ex Runns vatten, O-t 8–24 jan (Thomas Liebig, Christer Lind fl). 1 ex Skeppstadsholmen, Torslandaviken, H-n 2–12 feb (Per-Erik Hagström m fl); fågeln påträffades slutligen död. Som mest 2 ex Sudda, Hönö, Ö-ö 4 feb–24 apr (Magnus Unger m fl). **December:** 1 ex Lottkärr, Torslandaviken, H-n 8 dec (Mathias Theander). 1 ex Haby bukt, Ramsviklandet, S-s 9–25 dec (Jan Artursson m fl). 1 ex Lycke kile, K-v 19 dec (Olof Sjöberg).

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Tre fynd (4 ex) blev årets facit; fynddetaljer nedan. Arten noterades årligen under perioden 1999–2007, uteblev 2008–2009 och återkom sedan 2010–2012. Kilen på Rossö framstår allt mer som artens pålitligaste lokal i landskapet. Ett diagram över artens förekomst under 1967–2010 finns i *Fåglar i Bohuslän* 2/2011.

Som mest 2 ex spelande Kilen, Rossö, S-ad 12 apr–9 juli (Sune Westman, Martin Kvarnbäck, Anton Kvarnbäck). 1 ex spelande Stranderäng, Åbyfjorden, S-s 19–22 maj (Jan Pålsgård, Thomas Ring, Jan Artursson m.fl). 1 ex Nollhagsvägen, Aröd, Solberga, K-v 17 aug (Anne-Marie Barregren, Janne Börjesson).

Kornknarr *Crex crex*

Nitton spelande fåglar, varav merparten hördes flera nätter i rad. Se artikeln i *Fåglar i Bohuslän* 2/2009 för en översikt av artens förekomst i landskapet.

Kommunvis fördelning: Tanum 7, Sotenäs 3, Uddevalla, Kungälv och Hisingen vardera 2, och Orust, Munkedal och Strömstad vardera 1.

Spelande fåglar: 1 ex Skärholmen, Bottnefjorden, T-m 19–22 maj (Aimon Niklasson, Thomas Ring m fl). 1 ex Älje-Porsens naturreservat, U-a 22–25 maj (Jan-Erik Johansson, Jan Johansson m fl). 1 ex Bodeland, Kville, T-m 23 maj (Tommy Järås). Som mest 3 ex Nästegård, Kämpersvik, T-m 27 maj–6 juni (Thomas Carlsson m fl). 1 ex Valler, Romelanda, K-v 27 maj–15 juni (Peter Strandvik). 1 ex Gunnesby, Säve, H-n 27–28 maj (Martin Oomen m fl). 1 ex Haga, Kalvöfjorden, O-t 28 maj (Boris Olsson). Som mest 2 ex Ejgdetjärnet, Kämpersvik, T-m 30 maj–4 juli (Hans-Olof Johansson, Thomas Ring m fl). 1 ex Klingsdalen, Bottna, T-m 14 jun–4 juli (Stig-Arne Cardevik, Thomas Ring m fl). 1 ex Vättland, Skee, S-ad 14 juni (Lars Gerre). 1 ex Ävja Folkets hus, Tossene, S-s 16 juni (Thomas Ring). 1 ex Råssbyn, Forshälla, U-a 21 jun–8 juli (Peter Backman m fl). 1 ex Hanebäcken, Kareby, K-v 21–22 juni (Björn Dellming m fl). 1 ex Kärraby, Hamburgsund, T-m 21 juni (Thomas Ring). 1 ex Livasgården, Säve, H-n 28 juni (Ola Bäckman). 1 ex Hensbacka, Foss, M-l 20–25 juli (Joachim Thelin m fl).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Två vinterfynd har rapporterats: 1 ex Torslandaviken, Hisingen 3–19 februari (Stefan Svanberg m fl) och 1 ex Arctic Paper, Munkedal 27 december (Joachim Thelin). Bortsett från dessa noterades arten mellan 18 mars–28 november.

Trana *Grus grus*

Årets första notering gjordes 2 mars, den följande 5 mars. Senaste höstfyndet är från 7 november, näst senaste 7 oktober. Högsta höstsiffran är från Nöddökilen, Strömstad, där 42 ex inräknades 29 augusti (Matti Åhlund). Några stora sträckande flockar har inte rapporterats.

Strandskata *Haematopus ostralegus*

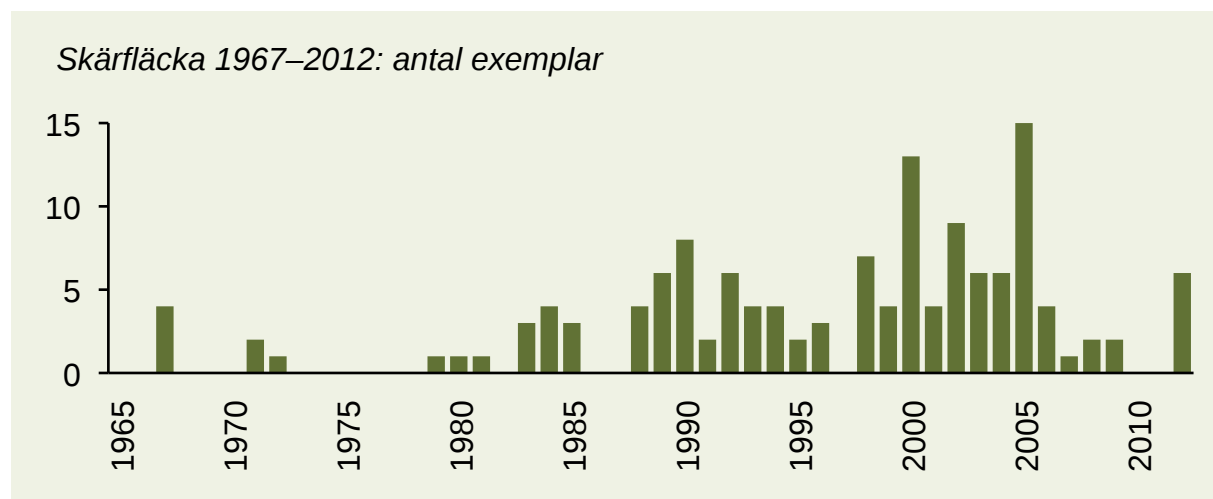
Sex fynd av ensamma fåglar gjordes i januari; Öckerö stod för 5 och Tjörn för 1. Nästa strandskata i sydligaste delen av landskapet sågs inte förrän 23 februari (Kalvsund, Öckerö), medan den första för övriga landskapet rapporterades 25 februari (1 ex Vita Märren, Syd-Koster 25 feb; Folke Bengtsson). Sista obsen utanför Öckerö gjordes 30 oktober, medan som mest 5 ex sågs i Öckerö under december. Fynddetaljer för samtliga vinterobsar återfinns nedan.

Januari: 1 ex Klädesholmen, T-n 5 jan (Thomas Liebig, Christer Lind). 1 ex Ärtholmarna, Hönö, Ö-ö 11 jan (Per Björkman). 1 ex Lappesand, Hönö, Ö-ö 15 jan (Bo Brinkhoff, Ola Wennberg). 1 ex Grötö, Ö-ö 20 jan (Bo Brinkhoff). 1 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 22 jan (Stefan Malm). 1 ex Ledskär, Ö-ö 28 jan (Uno Unger). **December:** 1 ex Bolleskären, Ö-ö 20 dec (Stefan Svanberg). 5 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 26 dec (Bengt Karlsson). 3 ex Bolleskären, Ö-ö 28 dec (Uno Unger, Martin Oomen). 2 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 30 dec (Bengt Karlsson).

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Tre aprilfynd, som eventuellt kan handla om samma individer. Arten sågs årligen under perioden 1998–2009, varefter den uteblev 2010–2011.

1 ex Källsby kile, S-nd 9 april (*Per Undeland, Anita Lindström, Magnus Larsson m fl).
2 ex Hunnebo lera, S-s 11 apr (Gunnar Selstam). 2 ex Ödsmåls kile, K-v 12 apr (Ingemar Bernhardsson, Peter Hvass, Björn Dellming m fl).

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Arten rapporterades med häckningskriterier från tio lokaler, och vid hälften av dessa konstaterades häckning. En av häckningarna skedde för övrigt vid Sudda på Hönö. Första vårobs 30 mars, sista för hösten 27 augusti.

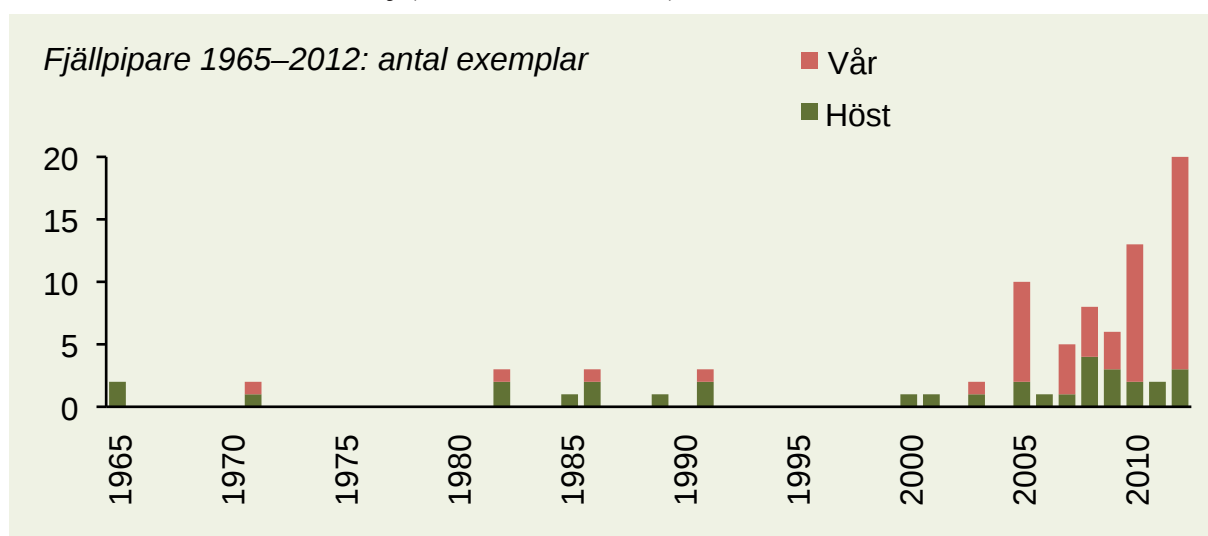
Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Första vårobsen gjordes 28 februari, sista för hösten 5 oktober.

Fjällpipare *Charadrius morinellus* Rr (ej ad s-dr)

Ett nytt rekordår: 22 ex sågs 13–14 maj, fördelade på Kungälv (11), Öckerö (6) och Strömstad (5). Det tidigare bästa året var 2010, då 21 ex inräknades. Därmed har 95 ex påträffats i Bohuslän, och detta var åttonde året i rad med fynd av arten. Fynddetaljer nedan. Artens förekomst i Bohuslän 1965–2012 framgår av nedanstående diagram.

11 ex Solbergaslätten, K-v 9 maj (*Peter Hvass, Björn Dellming, Owe Hougström m fl). 5 ex Torgonö, S-ad 13–14 maj (*Matti Åhlund, Stefan Karlsson, Lars Åke Karlgren m fl). 6 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 14 maj (Jon Håkansson m fl).

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Vid Bredmossen, Munkedal har som mest 4 ex rapporterats mellan 23 mars och 13 juni (Lennart Hermansson, Joachim Thelin m fl). Detta är såvitt känt artens sista fäste i landskapet. Årets första ljungpipare sågs 15 mars, medan den sista noterades 20 oktober (näst sista 12 oktober).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Fem vårfynd omfattande 1-2 ex har rapporterats mellan 14 maj och 12 juni. Under höststräcket sågs arten mellan 2 juli och 30 september. Högsta dagssiffran vid Kråkudden, Hönö var 44 ex mot S 7 augusti (Magnus Rahm, Lars-Eric Rahm m fl).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Fynd från *januari* och *december*: Under perioden 1–21 januari sågs som mest 28 ex vid Bärby-Svensby, Säve, Hisingen. I detta område hade upp till 45 ex uppehållit sig under den föregående månaden. Ytterligare tre fynd gjordes under årets första månad: 1 ex Trälebergs kile, Lysekil 5 januari (Anders Fransson), 15 ex Kareby, Kungälv 7 januari (Stefan Malm) och 1 ex Torslandaviken, Hisingen

14 januari (Christer Fält). Alldeles i början av december sågs två flockar, vilka också var de sista noteringarna för året: 18 ex Bärby, Hisingen 1 december (Nils Abrahamsson) och 23 ex mot SV vid Kareby, Kungälv 2 december (Kåre Ström).

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Under våren gjordes ett enda fynd, nämligen 2 ex mot S vid Kråkudden, Hönö 14 maj (Jon Håkansson, Peter Hamrén). I övrigt observerades arten under perioden 16 juli–18 september; dessutom noterades ensamma fåglar i både oktober och november, detaljer nedan. Högsta dagssiffran vid Kråkudden, Hönö var 105 sydsträckande ex 7 augusti (Magnus Rahm m fl).

Fynd under oktober–november: 1 1K Svarta Kalvhättan, Syd-Koster 11 okt (Matti Åhlund, Rune Hixén). 1 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 11 nov (Stefan Svanberg m fl).

Sandlöpare *Calidris alba*

Inga vårfynd detta år. Omkring 174 ex rapporterades mellan 23 juli och 30 september; dessutom gjordes ett fynd 17 oktober, då 3 ex sträckte mot S vid Kråkudden, Hönö. Totalt alltså 177 ex, vilket är den klart högsta årssumman hittills. Den tidigare rekordnoteringen är från 2004 och löd på 131 ex.

Småsnäppa *Calidris minuta*

Ett vårfynd: 1 ex Tofta kile, Kungälv 22 maj (Ingemar Bernhardsson, Peter Strandvik m fl). I övrigt ett magert år: omkring 28 ex sågs mellan 15 juli och 12 september, ingen notering gällde mer än 3 ex.

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Under vårsträcket sågs mosnäppor på nio lokaler mellan 1–30 maj. De två högsta noteringarna var 11 ex Lökebergs kile, Stenungsund 21 maj (Martin Oomen) och 9 ex Valnäs tjärne, Nord-Koster 19 maj (Olof Kosterberg). En lite udda lokal var Sudda, Hönö, där som mest 4 ex sågs 29–30 maj (Bo Brinkhoff, Ola Wennberg m fl). Under höststräcket noterades arten på tio lokaler mellan 12 juli och 1 september; högsta siffran var 10 ex Äng, Henån, Orust 26 juli (Bertil Berntsson).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Arten sågs mellan 7 juli och 15 september, dvs exakt samma datum som under 2011. Högsta noteringen var 8 ex.

Skär snäppa *Calidris maritima*

Bohuslän utom Kråkudden-Bolleskären: Senaste vårobsen 29 maj, näst senaste 29 april. Första för hösten 23 juli (1 ex mot S vid Marstrandsön, Kungälv; Björn Dellming), nästa kom 11 augusti (ett av fyra augustifynd). Toppnoteringar under föråret var 200 ex Härmanö, Orust (Lasse Svensson), 140 ex Segelskären, och 150 ex Koster sten, Nord-Koster (Matti Åhlund, Jan Uddén, Jerry Nerstrand), samtliga 15 januari, samt 110 ex mot S vid Härmanö, Orust 5 april (Lasse Svensson).

Sandlöpparbalett på Stora Håskär i Sotenäs 24 augusti 2012. Foto: Peder Kinberg

Efterårets högsta noteringar blev 225 ex Västra Segelskären 11 oktober (Matti Åhlund, Rune Hixén) och 235 ex Ramnungen, Segelskären 12 december (Matti Åhlund). Pålitliga skärnsnäppelokaler som Väderöarna och Pater Noster-skärgården saknade besök under bästa skärnsnäppetiden.

Kråkudden-Bolleskären, Öckerö: Senaste vårobsen gjordes 5 maj och första för hösten 12 augusti, nästa kom 5 september. Högsta siffrorna var under våret 80 ex och efteråret 90 ex.

Kärnsnäppa *Calidris alpina*

Arten sågs under perioden 9 mars–29 oktober. Den sydliga rasen har inte setts till på någon bohuslänsk häckningslokal sedan 2003.

Myrsnäppa *Limicola falcinellus*

Tre fynd blev årets facit: 1 ex Breviks kile, Tjörn 7 augusti (Nils-Erik Nilsson), 1 ex Flateskär, Måseskär, Orust 11 augusti (Max Allan Niklasson, Folke Sjöberg, Kristina Sjöberg) och 2 ex Ödsmåls kile, Kungälv 11 augusti (Roland Berg). Kanske är detta första gången arten ses på ett litet skär i yttersta havsbandet. Det har visat sig att flertalet vadararter kan rasta i en sådan till synes udda biotop, särskilt under höststräcket, och ibland i antal som mer än väl tål att jämföras med dem som noteras vid mer typiska vadarlokaler.

Brushane *Philomachus pugnax*

Arten observerades mellan 19 april och 17 september. Största vårflocken var 25 ex vid Torslandaviken 2 maj (Stefan Svanberg, Christer Fält) och den största höstflocken 16 ex vid Orrevikskil, Strömstad 11 augusti (Göran Silvemmark).

Dvärgbeckasin *Lymnocyrtus minimus*

Arten sågs på sju lokaler mellan 2 januari–7 maj; totalt var minst 17 ex inblandade. Under perioden 19 september–27 december påträffades den på ca 17 lokaler, högsta antalet var 27 ex Skogomedammen, Hökälla, Hisingen 29 november (John Thulin). Denna notering är den högsta som gjorts vid en enskild lokal i landskapet, och även tidpunkten är anmärkningsvärd. Under januari–februari sågs minst 8 ex, och lika många under december. Samtliga vinterfynd redovisas nedan.

Januari–februari: Som mest 4 ex Röd, Ödsmål, S-nd 2–3 jan (Thomas Liebig, Christer Lind, Magnus Larsson). Som mest 3 ex Hökälla, H-n 10–27 jan (Jesper Knape m fl). 1 ex Berget, Rossö, S-ad 11–12 feb (Martin Kvarnbäck, Anton Kvarnbäck). **December:** 1 ex Rörö, Ö-ö 1–2 dec (Uno Unger, Magnus Unger). 1 ex Lappesand, Hönö, Ö-ö 1 dec och 27 dec (Håkan Möller resp Ola Wennberg). 1 ex Skogomedammen, Hökälla, H-n 1 dec (Per Björkman, Barbro Björkman). 2 ex Källsby kile, S-nd 1 dec (Per Undeland). 1 ex Lid, Tjärnö, S-ad 3 dec (Matti Åhlund). 1 ex Haby bukt, Ramsviklandet, S-s 5 dec (Rune Hixén). 1 ex Halse nabb, Långelanda, O-t 10 dec (Thomas Liebig).

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Mellan 1 januari och 6 februari sågs arten på 13 lokaler, samtliga i södra halvan av landskapet. Obsarna gällde 1–3 ex vardera, med ett undantag: 25 ex Röd, Ödsmål, Stenungsund 2 januari (Thomas Liebig, Magnus Larsson), sannolikt den högsta januarisiffran hittills för en enda lokal. Från och med 13 mars sågs arten regelbundet. Största ansamlingen var de 60 ex som inräknades vid Skogomedammen, Hisingen 18 oktober (Jan Krantz m fl).

Under perioden 1–28 december rapporterades totalt 10 ex fördelade på sju lokaler, alla belägna i södra halvan av Bohuslän – med ett undantag: 1 ex vid Kilen, Rossö, Strömstad 1 december (Martin Kvarnbäck, Anton Kvarnbäck). Flertalet (8 ex) av decemberfågarna sågs under månadens två första dagar.

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Två vårfynd och 1-2 höstfynd, samtliga handlade om ensamma fåglar. Beckasinen vid Breviks kile spelade, medan den vid Ragnhildsholmen enbart sågs.

1 ex Ragnhildsholmen, H-n 3 maj (Björn Sjöstrand, Karin Sjöstrand). 1 spelande ex Breviks kile, T-n 15 maj (Torbjörn Arvidsson). 1 ex Lagmansholmen, Säge, H-n 29 aug–2 sep (Magnus Persson, Martin Oomen, Staffan Larsson) och 1 ex samma lokal 9 sep (Stefan Svanberg).

Morkulla *Scolopax rusticola*

Under 2011 gjordes bara två fynd under januari och lika många under december; årets förekomst under samma perioder var däremot god: Under januari påträffades

kullor på 24 lokaler (1–2 ex per lokal), samtliga utom två belägna i södra halvan av landskapet. Ensamma fåglar sågs sedan på 11 lokaler under februari. Den första dragande kullan rapporterades 12 mars. Under december gjordes fynd på 13 lokaler (1-2 ex per lokal), samtliga i södra halvan av landskapet.

Rödspov *Limosa limosa*

Fyra fynd gjordes, varav ett gällde rasen *islandica* (se nästa text), totalt 5 ex. Fågeln vid Ödsmåls kile hördes enbart sträcka över, och med tanke på tidpunkten bör även detta ha rört sig om en *islandica*. Fynddetaljer nedan.

1 ex Breviks kile, T-n 11–13 april (*Nils-Erich Karlsson, Krister Svanvik). 2 ex str N Härmanö, O-t 30 apr (Lasse Svensson). 1 ex Ödsmåls kile, K-v 25 juli (Björn Dellming).

”Isländsk rödspov” *Limosa limosa islandica* Rr

En 1K-fågel sågs vid Breviks kile, Tjörn 10 oktober (*Nils-Erich Karlsson, Krister Svanvik). Detta är tredje året i rad som *islandica*-rasen ses på lokalen. Därmed finns 11 dokumenterade fynd, omfattande totalt 15 ex, i Bohuslän.

Myrspov *Limosa lapponica*

Omkring 18 fynd gjordes under perioden 13 mars–20 maj; den klart högsta siffran utgjordes av en flock på 80 ex som passerade mot N vid Kråkudden och Hyppeln 1 maj (Stefan Svanberg m fl). Under retursträcket sågs arten mellan 23 juni–24 september; inga större flockar har rapporterats.

Småspov *Numenius phaeopus*

Arten påträffades under perioden 15 april–24 september. Inga stora flockar har rapporterats.

Storspov *Numenius arquata*

Inga häckningsuppgifter föreligger; senast sådana förekom var 2004, då en sannolik häckning rapporterades från Sannesjön, Munkedal.

Arten noterades under perioden 9 mars–24 oktober; därutöver sågs 1 ex sträcka mot S vid Hyppeln och Hönö 29 november (Roger Eskilsson, Bo Brinkhoff m fl). Tre flockar under vårsträcket innehöll 150 ex eller mer: 235 ex Ödsmåls kile, Kungälv 17 april (Peter Hvass), 165 ex Cederslund, Skredsvik, Uddevalla 19 april (Agneta Olsson) och 150 ex mot NO Röd, Ödsmål, Stenungsund 16 april (Thomas Liebig).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Observerad under perioderna 23 april–10 maj och 5 juni–2 september. Största flocken utgjordes av 24 ad Ödsmåls kile, Kungälv 9 juni (Björn Dellming).

Rödbena *Tringa totanus*

Arten sågs under perioden 24 mars–5 oktober; näst senaste höstfyndet gjordes 24 september.

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

Sågs mellan 11 april och 5 november. Några stora flockar har inte rapporterats.

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

Första observationen är från 24 mars, sista 22 september. Näst sista fyndet gjordes 31 augusti.

Grönbena *Tringa glareola*

Första noteringen gjordes 24 april, sista 13 september.

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos*

Årets första observation gjordes 19 april, medan höstens sista drillsnäppa sågs 14 september.

Roskarl *Arenaria interpres*

Utanför de normala sträckmånaderna sågs arten enligt följande: januari 3 fynd (6 ex), oktober 2 (6), november 1 (2) och december 3 (4). Fynduppgifter nedan. I övrigt observerades 20 ex mellan 21 april–25 maj (största flocken 5 ex) och 124 ex mellan 14 juli–27 september (största flocken 9 ex). Observationer föreligger detta år från samtliga årets månader utom februari, mars och juni.

Januari: 1 ex Ramskär, Segelskären, T-m, 2 ex Segelskären och 3 ex St Drammen, Nord-Koster, S-ad 15 jan (Matti Åhlund, Jan Uddén, Jerry Nerstrand). **Oktober:** 1 ex Segelskären, T-m 6 okt (Fredrik Spak). 5 ex V:a Segelskären, T-m 11 okt (Matti Åhlund, Rune Hixén). **November:** 2 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 8 nov (Martin Oomen m fl). **December:** 1 ex Ramskär, Segelskären, T-m, 2 ex V:a Segelskären och 1 ex Vitlingbrottet, T-m 12 dec (Matti Åhlund).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Tre augustifynd av ensamma fåglar gjordes detta år, vilket höjer totalsumman till 106 ex. Diagram över uppträdandet 1967–2010 och per månad återfinns i *Fåglar Bohuslän* nr 2/2011. Se också nästa arttext.

1 ex Stora Håskär, S-s 11–12 aug (Peder Kinberg). 1 1K Breviks kile, T-n 24–25 aug (Nils-Erik Nilsson, Petra Söderqvist). 1 ex Lindholmen, Ö-ö 25 aug (Rolf Nyback).

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius* Rr

Efter den otroliga urladdningen (30 ex!) under framför allt november–december 2011 blev årets siffra mer normala 3 ex, varav 1 i januari. Fynddetaljer nedan. Totalt har nu 94 ex påträffats i landskapet. Diagram över artens uppträdande 1967–2010 och per månad återfinns i *Fåglar Bohuslän* nr 2/2011.

Arten har i Bohuslän påträffats mellan 14 september–22 januari, samt 9 mars (1 fynd/ex), medan den smalnäbbade setts under perioden 19 maj–10 september. Hittills överlappar således inga fynddatum arterna emellan. I landet i stort har den brednäbbade emellertid noterats under samtliga årets månader, men så gott som samtliga vår- och sommarfynd har gjorts på Ostkusten.

1 ex Fjällbacka, T-m 12 jan (Urban Jansson). 1 ex rast Kråkudden, Hönö, Ö-ö 28 sep (Oscar Berkefalk Westman, Kicki Westman). 1 ex str S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 12 nov (Ola Bäckman, Birger Kaiser, Ingvor Svensson m fl).

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus* Rr

En återgång till mer normala siffror efter förra årets 86 ex. Nu noterades 6 ex under året, vilket förmodligen speglar sämre häckningsresultat och färre höststormar 2012. Två januarifynd sticker ut och är en kvardröjande svans av invasionen 2011 (som hade 52 ex i december). Diagram över uppträdandet 1967–2011 finns i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2012.

1 2K mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 4 jan (Ola Bäckman m fl). 1 2K mot N Härmanö, O-t 14 jan (Lasse Svensson). 1 ad mörk fas Marstrandsön, K-v 20 maj (Peter Strandvik, Peter Keil). 1 ad mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 28 sep (Martin Oomen, Ola Bäckman m fl). 1 1K mot S Hyppeln, Ö-ö 7 okt (Magnus Unger). 1 ad mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 17 okt (Tina Widén m fl).

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Första labbarna sågs 11 april, varefter arten noterades regelbundet fram till och med 5 oktober. Därefter endast en observation (17 oktober).

Fjälllabb *Stercorarius longicaudus* Rr

Tjugosju godkända exemplar detta år. Alla var ungfåglar och sågs mellan 23 augusti och 30 september. Detta är med god marginal den näst högsta årssiffran under 2000-talet och den fjärde högsta genom alla år (se diagram i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2012). Dessutom fanns det tio fynd av tillsammans 19 ex av obestämd kust-/fjälllabb spridda mellan 2 och 30 september.

Storlabb *Stercorarius skua*

Totalt rapporterades 99 ex, vilket ligger nära medianvärdet för 2000-talet. De fördelade sig på januari 10, februari 1, maj 1, juli 18, augusti 5, september 39, oktober 16 och november 9. Kråkudden, Hönö stod för 60 % av de observerade individerna. Observationer under årets första månad är ovanliga; det höga antalet i januari 2012 beror sannolikt på den blåsiga avslutningen av 2011 (jämför med alkekung m fl). Storlabbens förekomst i Bohuslän 1967–2008 redovisades i *Fåglar i Bohuslän* nr 1/2009.

Inlandsfynd: 1 3K+ hittad utmattad vid Råhagen, Vännerberg, Uddevalla 11 januari (Jan Uddén); detta ex rehabiliterades och släpptes vid Haby bukt, Ramsviklandet, Sotenäs 11 februari (Tommy Järås m fl).

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus* Rr

1 2K-fågel i Torslandaviken, Hisingen 18–20 maj (Magnus Persson m fl) blev Bohusläns femte fynd av arten. De fyra tidigare gjordes vid Havstensfjord, Uddevalla 20–21 maj 1992, Vedholmen, Orust 18 oktober 1996, Torslandaviken, Hisingen 30 april 2005 och Kråkudden, Hönö 19 april 2011.

Dvärgmåå *Hydrocoloeus minutus*

Totalt rapporterades 142 ex, vilket är en mager utdelning. Månadsfördelning: januari 35, april 9, maj 30, juni 1, juli 4, augusti 15, september 29, oktober 11, november 6, december 2.

Tärnmåå *Xema sabini* Rr

Fyra fynd, samtliga gjorda i september och bestående av 1K-fåglar. Diagram över förekomsten 1967–2011 finns i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2012. Arten har setts årligen sedan 2002.

1 1K Vedholmen, Kåringön, O-t 7 sep (Folke Sjöberg, Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson).
1 1K Kråkudden, Hönö, Ö-ö 12 sep (Per Björkman). 1K Grosshamn, Ramsvikslandet, S-s 17 sep (Anders Framme, Gunilla Framme). 1 1K Kråkudden, Hönö, Ö-ö 20 sep (Ola Wennberg, Tina Widén, Birger Kaiser m fl).

Vitvingad trut *Larus glaucoides* Rr

En liten del av invasionen i nordvästra Europa hamnade hos oss. Sex fynd under vintern–våren och ett höstfynd ger den högsta årssiffran som noterats i landskapet: sju fynd av ensamma fåglar. Därmed har 38 ex registrerats i Bohuslän.

1 3K Flateskär, Måseskär, O-t 15 jan (Folke Sjöberg). 1 2K Fiskebäckskil, Skaftö, L-l 19 jan (Tony Roysson). 1 2K+ Stora Skår, Bokenäs, U-a 11 feb (Leif Karlsson). 1 2K Lysekil 12–19 feb (Henrik Svangren, Andreas Nyström Wendt, Peter Nilsson, Jan Johansson). 1 2K Norra Grundsund och Kåringeholmen, Lyse, L-l 5–11 apr (Jan Johansson, Jan Uddén m fl). 1 3K Vallerö och Härmanö, O-t 21–27 apr (Stefan Oscarsson, Torbjörn Arvidsson, Stefan Avenfors, Lasse Svensson). 1 2K+ Hyppeln, Ö-ö 3 nov (Magnus Unger, Robert Ennerfelt, Johan Ennerfelt).

Vittrut *Larus hyperboreus* Rr

Ett fynd gjordes vid årets slut: 1 1K sågs vid Hållebäck, Jordfall och Torseröd, Gullmarn, Uddevalla 29–30 december (Berndt-Johan Lindberg, Per Stensland m fl). Arten har setts varje år i Bohuslän sedan 1978 med undantag av 2000, 2007 och 2008. Mer om vittrutens uppträdande i Bohuslän går att läsa i *Fåglar i Bohuslän* nr 1/2008.

Tretåig måå *Rissa tridactyla*

Inte en enda rapport med dagssumma över 1000 ex för första gången på mycket länge. Högsta antalet blev så ynkligt som 426 ex mot S vid Kråkudden, Hönö 8 november (Martin Oomen m fl). Frånvaron av ordentliga höststormar 2012 förklarar säkerligen detta.

Skräntårna *Hydroprogne caspia*

Två tillfälliga fynd av tillsammans tre individer är ett normalt uppträdande: 2 ad mot S vid Kråkudden, Hönö 5 augusti (Per Björkman) och 1 ex vid Sandvik, Torslanda, Hisingen 12 augusti (Christer Fält).

En av årets sju vitvingade trutar, Norra Grundsund, Lysekil 8 april 2012. Foto: Håkan Hellgren

Svarttärna *Chlidonias niger*

En återgång till en mer modest och normal årssumma efter fjolårets 10 ex. Detta år sågs två ex: 1 ad Sandvik, Torslanda, Hisingen 21 juni (Christer Fält) och 1 3K+ Vadholmen, Havstensfjord, Uddevalla 9 juli (Jan Johansson, Jörgen Olsson m fl).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

De första silvertärnorna observerades 22 april. Inga sena fynd 2012, sista rapporten för året kom 27 september.

Fisktärna *Sterna hirundo*

Årets första fisktärnor sågs 10 april. Liksom för silvertärnan saknades sena fynd 2012, det sista gjordes 30 september.

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis*

Omkring 10 par häckade i en fisktärnekoloni på Kråkholmen, Hönö i Öckerö

kommun (Bengt Karlsson m fl). Kentska tärnor har i flera år uppträtt regelbundet under häckningstid i dessa trakter. Detta är andra kända häckningen av arten i Bohuslän och den första lyckade (minst tre ungar blev flygga). Den första ägde rum i Vägga skärgård i Sotenäs 1999.

De flesta rapporter kom som vanligt från Öckerö kommun (drygt 300 rapporter), som mest med 36 ex vid Bredviken, Hönö 17 augusti (Bo Brinkhoff). Från övriga kommuner registerades nitton fynd av 1-5 ex fördelade på Hisingen 6, Kungälv 2, Tjörn 1, Orust 2, Uddevalla 1, Sotenäs 6 och Strömstad 1.

Årets första fågel rapporterades 22 mars, därefter regelbundna observationer fram till 2 oktober följt av ett ovanligt sent fynd: 1 1K mot S Kråkudden, Hönö 12 november (Marinko Karabatic m fl).

Sillgrissla *Uria aalge*

Höga antal: 529 ex mot S Kråkudden, Hönö, Ö-ö 14 sep (Christian Cederroth). 665 ex mot S Härmanö, O-t 14 sep (Lasse Svensson). 960 ex mot S Härmanö, O-t 15 sep (Lasse Svensson). 750 ex Måseskär, O-t 30kt (Folke Sjöberg).

Alkekung *Alle alle*

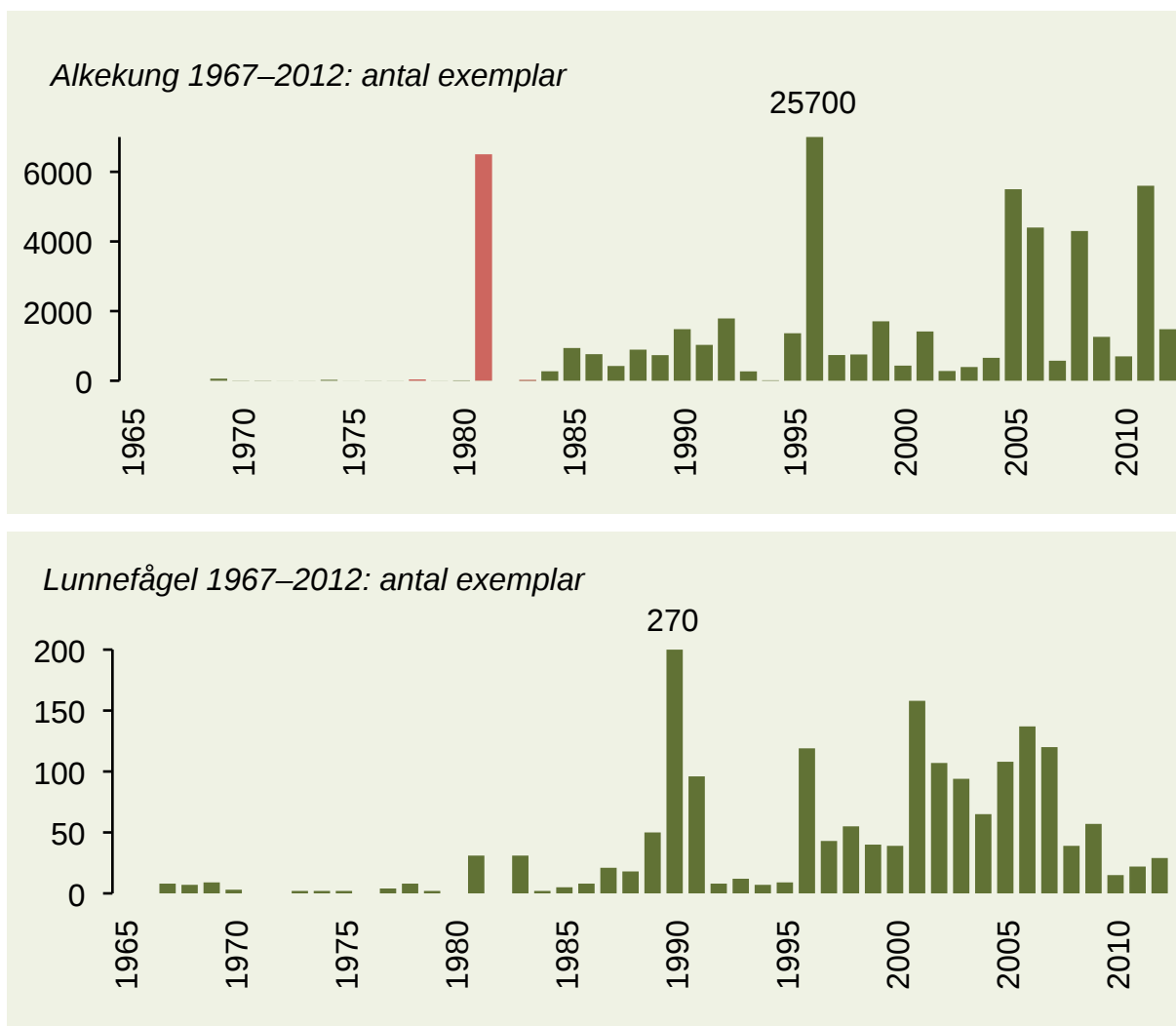
Ett medelmåttigt år för alkekungen, totalt rapporterades omkring 1480 ex (uppenbara dubbelrapporteringar borträknade). De fördelade sig på januari 39, februari 9, mars 1, april 2 *döda*, juli 1, augusti 1, september 1, oktober 905, november 409 och december 12. Alkekungen uppträdde ovanligt talrikt i december 2011 (1300 ex) och detta gav också ovanligt många rapporter från januari och februari 2012. Det verkar också ha blivit kvar enstaka alkekungar över sommaren, vilket händer mycket sällan (sommarobservationerna redovisas nedan). Höstens första alkekungar brukar dyka upp i mitten av oktober, så också detta år. Från 17 oktober fram till slutet av november finns så gott som dagliga rapporter, och 95 % av fåglarna sågs under denna period.

Sommarfynd: 1 ex Hamburgö, Tanum omkring 15 juli (Rolf Wikström). 1 ex Kosterfjorden, Strömstad 2 augusti (Stefan Karlsson). 1 ex Sälö, Hållö, Sotenäs 15 september (Lotta Berg, Hanna Berg, Katarina Bremsjö).

Alkekungens uppträdande i Bohuslän 1967–2012 visas i diagrammet på nästa sida. Fynd saknas endast från 1967, 1968 och 1982. På 1970-talet rapporterades i genomsnitt 3 ex per år (medianvärde), 1980-talet 580 ex, 1990-talet 1060 ex och 2000-talet 980 ex. Nyåret 1980-81 påträffades minst 6 500 oljedödade alkungar längs bohuskusten (röd stapel i diagrammet) efter en oljetanker rengjort sina tankar på väg från Rotterdam till Slagentangen i Oslofjorden, att jämföra med 36 döda vid ett stort oljesöl 1978 och 12 döda påträffade 1983.

Lunnefågel *Fratercula arctica*

Ännu ett magert år för lunnefågeln. Endast 29 ex iakttagna, vilket i och för sig är fler än 2011 och 2010, men långt under genomsnittet för den senaste tioårsperioden

(medianen för 2002–2011: 80 ex). Månadsfördelning (antal ex): januari 4, mars 3 (varav 2 döda), april 1, augusti 2, september 8, oktober 7 och november 4. Vårfyndet utgjordes av 1 ad Härmanö, Orust 28 april (Lasse Svensson). Artens förekomst i Bohuslän 1967–2012 framgår av diagrammet ovan.

Skogsduva *Columba oenas*

Fem fynd (9 ex) gjordes under januari; fynddetaljer nedan. Nästa notering kom 17 februari. Inga stora ansamlingar har rapporterats detta år. Den sista skogsduvan sågs 9 november, näst sista 16 oktober.

Vinterfynd: 1 ex Bärby Övergård, Säve, H-n 23 jan (Uno Unger). 2 ex Harestadslätten, K-v 25 jan (Peter Strandvik). 2 ex Fiskebäckskil, Skaftö, L-l 26 jan (Ingemar Svangren). 2 ex Kornhalls färjeläge, Säve, H-n 28 jan (Peter Strandvik, Peter Keil, Ingvor Svensson). 2 ex mot SV Torslanda Hög, H-n 29 jan (Evamaria Ferm, Britta Svensson).

Turkduva *Streptopelia decaocto*

Ropande fåglar hördes i åtminstone tolv orter mellan Hönö i söder och Nord-Koster i norr. En häckning konstaterades vid Gröngatan, Uddevalla (Hans

Petersson, Rune Hixén); bobyggande fåglar sågs vid Sudda, Hönö (Jan-Åke Noresson) och i Lysekil (Ingemar Åhlund). Största ansamlingen var de 11 ex som fanns vid Norra Kyrkogården, Uddevalla 21 oktober (Jan Johansson). Noterbart är också att 8 ex sågs på Nord-Koster 18 april (gm Olof Kosterberg). Den första ropande turkduvan hördes 24 januari, den sista 12 november.

Gök *Cuculus canorus*

Första göken hördes 28 april, medan sista observationen gjordes 16 september. En 1K-fågel matades av en törnsångare vid Fykan, Ramsvikslandet, så sent som 29 augusti (Ulf Johansson).

Berguv *Bubo bubo*

Blott 42 revir registrerades under 2012. Tolfte året i rad med ett dåligt häckningsresultat för uvarna, med blott 8 ungar producerade. Populationens storlek fortsätter att minska undan för undan. Kommunvis fördelade sig reviren på följande sätt (inom parentes antalet ungar): Strömstad 4 (2), Tanum 6, Sotenäs 3, Lysekil 4, Munkedal 2, Orust 4, Tjörn 7 (3), Stenungsund 4 (1), Kungälv 7 (2) och Öckerö 1.

Hökuggla *Surnia ulula*

En fågel sågs under februari, varefter vi under årets sista fyra månader fick bevittna den största invasionen i landskapet sedan 1983–1984 (då ca 75 ex sågs). Totalt har ca 17 ex rapporterats under året, fördelade på februari 1, september 2, oktober 4, november 6 och december 5 (några individer sågs under mer än en månad). Noterbart är att en hökuggla uppehöll sig under tre veckor på Björkö i Öckerö kommun, och att Kosterarkipelagen fick sitt första fynd av arten. Åtta av landskapets tretton kommuner fick besök. Fynddetaljer nedan.

1 ex Ingeröd/Myren, Härnässet, L-l 25 feb (Erik Börjesson). 1 ex Ramsö, Koster, S-ad 9 sep (Nils Abrahamsson). 1 ex Bredfjället, U-a 21–26 sep (Lasse Svensson m fl). 1 ex Backamo flygfält, U-a 4 okt (Jerry Nerstrand, Jan Uddén). 1 ex Lyse, L-l 4 okt (gnm Jan Artursson). 1 ex Björkö, Ö-ö 13 okt–4 nov (Peter Hamrén, Magnus Unger, Christer Fält m fl). 1 ex Sotenkanalen, S-s 13 okt (Lars Nyström). 1 ex Sältenmotet (Avfart 109), Skee, S-ad 3–8 nov (Göran Strömberg, Christer Elg, Stefan Karlsson m fl). 1 ex Huds moar, T-m 4 nov (Martin Kvarnbäck, Anton Kvarnbäck, Ivan Kvarnbäck). 1 ex Lurmotet (Avfart 108), Kragenäs, T-m 4 nov och 19 dec (Sune Westman, Thomas Ring). 1 ex Stallmyr, M-l 11 nov (Joachim Thelin, Lennart Hermansson, Heléne Hansson m fl). 1 ex Hogstorpsmotet (Avfart 97), Skredsvik, M-l 17–18 nov (Magnus Bladh, Robert Liljeholm, Matti Åhlund m fl). 1 ex Södra Ek, Lur, T-m 18–25 nov (Göran Strömberg, Lars Kellgren m fl). 1 ex Ängebacken, U-a 17 dec (Lars Sölsnaes). 1 ex Valön, Svenneby, T-m 18 dec (Hans-Olof Johansson). 1 ex Resö, T-m 25–27 dec (Christian Lind, Sune Westman). 1 ex Ebbelund, Ödsmål, S-nd 27 dec (Jan Uddén, Owe Hougström).

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Under hösten 2011 uppträdde arten invasionsartat i landskapet, med ca 75 observerade ex. Som väntat blev det en fortsättning under 2012, då ca 91 ex (varav

Skottårspåfågel vid Stora Dalen på Kynnefjäll 29 februari 2012.
Foto: Lennart Hermansson (www.tringafoto.se)

ca 36 spelande) inräknades från årsskiftet och fram till och med 13 juni. Nästa notering kom 3 augusti, varefter ytterligare 22 ensamma fåglar rapporterades fram till och med 23 december. Årsumman blir därför ca 110 ex, säkerligen den högsta någonsin.

Fynd gjordes i samtliga kommuner, flest i Uddevalla (29), Tjörn (15), Hisingens bohusdel (13) och Tanum (10). På Björkö i Öckerö kommun uppehöll sig 1 ex 12–26 mars (Bo Brinkhoff m fl), såvitt känt det första fyndet för kommunen.

Lappuggla *Strix nebulosa* Rr

Fantastiska sex lappugglor har rapporterats från landskapet, flertalet under våren. Fynddetaljer nedan. Detta invasionsliknande uppträdande inleddes i slutet av november 2011, då två ex påträffades i mellersta Bohuslän. Därmed har 12 fynd gjorts (lika många ex), och kommunfördelningen blir Uddevalla och Tanum 3 vardera, Orust 2, samt Hisingen, Munkedal, Lysekil och Sotenäs 1 vardera. Första fynden för Orust, Lysekil och Sotenäs.

De tidigare fynden är från mars 1881 (Gustavsberg, Uddevalla), 2–6 mars 1990 (Svankällan, Hisingen), 4–6 augusti 2000 (Galtö, Tanum), 25 november 2006–15 februari 2007 (Gnällan, Uddevalla), 23 november 2011 (Skåttene, Munkedal), 30 november 2011 (St Höggeröd, Uddevalla).

1 ex Roskhult, Myckleby, O-t 5–18 jan (Nils Ulling, Annika Peterén). 1 ex Österöd, Trättelanda, T-m 26 mars (Johannes Dimming). 1 ex Gullmarsskogen, Lyse, L-l 13 maj (Jeanette Lindqvist).

1 ex på flera platser i Tossene, S-s 19 och 28–29 maj, samt 4 juni (*Lotta Olsson, Jan Artursson, Sverker Thoresson m fl). 1 ex Svens altare, Norra Morlanda, O-t 14 aug (Emma Sundberg). 1 ex Gråmyr, Fjällbacka, T-m 6–9 okt (Urban Jansson).

Hornuggla *Asio otus*

Åtta ungpåglar inräknades, fördelade på Lilla Edet 3, Kungälv 2, Uddevalla 1, Tanum 1 och Strömstad 1. Arten sågs på ytterligare fem lokaler under häckningstid. Inga större ansamlingar har rapporterats.

Jorduggla *Asio flammeus*

Ett mycket gott år för arten, sannolikt det bästa hittills: Två fynd av ensamma fåglar under årets två första månader, 29 under våren, 9 (10 ex) under sommaren (varav ett gällde ett permanent revir och troligt häckningsförsök i Stenungsund), 12 under hösten och 1 under december. De 21 höstfynd som gjordes 2011 var alltså en tydlig fingervisning om vad som var på gång. Samtliga vinter- och sommarfynd redovisas nedan.

Januari–februari: 1 ex Tången, Mollösund, O-t 12 jan (Max Allan Niklasson). 1 ex Lexby Västergård, Björlanda, H-n 11 feb (Per-Erik Hagström, Jeanette Hagström). **Sommarfynd:** 1 ex Lindholmen, Tjärnö, S-ad 2 juni (Leif-Axel Hofbrink). 1 ex Öxnäs, Säve, H-n 6 juni (Stefan Svanberg). 1 ex Tegneby, O-t 7 juni (Torbjörn Janson). 1 ex Vannholmarna, Klädesholmen, T-n 8 juni (Martin Oomen). 1 ex Torslandaviken, H-n 11 juni (Ola Wennberg). 1 ex Risö, Ö-ö 20 juni (Bo Brinkhoff). 1 ex Bråland, Valla, T-n 22 juni (Mats-Ola Larsson). 1 ex Ramsön, S-nd 23 juni (Håkan Aronsson). 2 ex permanent revir Bärby holme, Södra Stenungsundskusten 26 jun–20 juli (Per Undeland, Håkan Aronsson). 1 ex Kärreberg, Kalvöfjorden, O-t 27 juli (Jan-Eric Larsson-Rubenowitz). **December:** 1 ex Torslandaviken, H-n 5 dec (Uno Unger).

Pärluggla *Aegolius funereus*

Ungefär samma sparsamma förekomst som under 2011: Fem ropande under föråret, en hittad död i juni och två oktoberfynd. Fynddetaljer nedan.

Spelande: 1 ex Varekil, O-t 14 jan (Börje Johansson, gm Eric Sandin). 1 ex Hagen, Svanvik, O-t 19 mars (Stefan Oscarsson). 1 ex Foss-Hult, M-l 28 mars (Lars Carlsson). 1 ex Lindås, Svartedalen, K-v 29 mars (Peter Keil). 1 Rödsvatten, Morlanda, O-t 13 maj (Max Allan Niklasson). **Dessutom** 1 dött ex Sommarhemmet, Uddevalla 8 juni (Sven-Henrik Börjesson, Tommy Ek). **Höstfynd:** 1 ex Lindås, Svartedalen, K-v 11 okt (Björn Dellming, Peter Hvass m fl). 1 ex släpptes Veddö, Fjällbacka, T-m 25 okt (Göran Strömberg).

Nattskär *Caprimulgus europaeus*

Omkring 174 spelande fåglar har rapporterats, vilket är det tredje högsta antalet hittills. Även detta år har alltså goda inventeringsinsatser gjorts, även om de är ojämnt fördelade mellan kommunerna. Flest spelande inräknades i Tanum (46), Orust (24) och Kungälv (23). Lysekil var enda kommunen som saknade fynd. En häckning rapporterades dessutom från Skåreberget, Bokenäs, Uddevalla (Börje Broström, Leif Bengtsson).

I Tanumssiffran döljer sig 32 ex som inräknades 19 juni under inventering av

Kornbyberget (Hans Petersson, Peter Backman). Noterbart är också att som mest 3 spelande fåglar hördes på Björkö, Öckerö, 26 maj–21 juni, samt att en rastade på Rörö 27 augusti. Det förmodade förstafyndet för Öckerö kommun gjordes 2011 och gällde också en rastande fågel. Ett verkligt genombrott för arten i den lilla ökommunen, som också stod för årets första obs (se nedan). Vidare fick Kosterarkipelagen sitt, såvitt känt, första fynd: Ett ex rastade på Ramsö 26 maj (Nils Abrahamsson).

Spelande nattskärror hördes mellan 22 maj och 30 juli. Årets första sågs redan 30 april, en fågel som, mobbad av måsar, kom insträckande lågt över havet och landade på ön Hyppeln i Öckerö kommun (Martin Oomen m fl). Årets sista observation gjordes 7 september.

Tornseglare *Apus apus*

Första obsen för året gjordes 7 maj, den sista 17 september, näst sista 6 september. Vid Torslandaviken, Hisingen inräknades minst 2000 ex 5 juni (Magnus Persson).

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Ingen konstaterad häckning, men väl ett par som observerades under häckningstid vid Sollumsån, Hjärtum, Lilla Edet (Sussie Carlström, Jan Johansson, Per Wohlin m fl). I övrigt rapporterades ensamma kungsfiskare från tre lokaler under januari–april (den nordligaste i Munkedal) och nio lokaler under juli–december (den nordligaste i Strömstad).

Biätare *Merops apiaster*

En vårobservation gjordes i den allra nordligaste delen av skärgården: 2 ex sträckte mot N vid Syd-Koster 20 maj (Andreas Gullberg). Senast arten sågs i landskapet var 2009. Därmed har 21 fynd (ca 37 ex) gjorts i Bohuslän.

Härfågel *Upupa epops*

Två vår- och 2 höstfynd blev det den här gången. Ett fynd från 2011 redovisas också nedan, vilket innebär att det årets totalsumma höjs till 6 ex, vilket är rekord. Totalt har därmed 83 ex setts i Bohuslän, och arten får numera betraktas som årlig.

1 ex Lysegården, Romelanda, K-v 27 apr (Patrik Hansson). 1 ex Vik, Klövedal, T-n 1 maj (Anders Lindegren, Krister Svanvik). 1 ex Kungshamn, S-s 11 okt (gnm Lennart Hermansson). 1 ex Myren, Sandbackarna, Rossö, S-ad 26 okt (gnm Lars Åke Karlgren).

Äldre fynd: 1 ex filmades på Öckerö i april 2011 av Arne Boström.

Göktyta *Jynx torquilla*

Tre konstaterade häckningar, detaljer nedan. I övrigt hördes ca 70 ropande ex runtom i landskapet, dvs en tangering av siffran från rekordåret 2010. Första fågeln sågs 14 april, sista för året påträffades 21 september; näst sista 8 september. Vid Grosshamn ringmärktes 3 ex mellan 28 juni–27 juli.

Konstaterade häckningar: 1 par Långevik, Väjern, S-s (Peder Kinberg). 1 par, Brevik, Syd-Koster, S-ad (gm Nils Abrahamsson). 1 par Pluret, Hamburgsund, T-m (Lars Ahlberg).

Gråspett *Picus canus* Rr

Efter två års uppehåll sågs åter en gråspett i Bohuslän: 1 hane Holmevatten, Svartedalen, Kungälv 21 oktober (Billy Karlsson). Detta utgör Bohusläns 35:e fynd (36 ex).

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Fem konstaterade häckningar har rapporterats; fynddetaljer nedan. Därutöver gjordes observationer under häckningstid (definierad som 25 mars–7 juli) vid ca 101 lokaler, flest i Uddevalla (24), Hisingen (10), Orust (10), Munkedal (9) och Stenungsund (9). Samtliga kommuner hade sådana noteringar. Uddevalla har haft den högsta siffran under nio av de tio år vi redovisat på det här sättet, förmodligen på grund av att kommunen har många lokaler med lämplig biotop och relativt många aktiva skådare.

Konstaterade häckningar, Uddevalla: 1 par Ålslån, Herrestadsfjället (Jan Johansson, Fredrik Johansson). 1 par Vran, Stenshult, Forshälla (Hans Petersson). **Hisingen:** 1 par Lilla Oxhagen (Tommy Järås). 1 par Majvik, Torslanda (Niklas Aronsson). **Tjörn:** 1 par Basteröd, Klövedal (Kristoffer Nilsson).

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Omkring 11 rapporter har inkommit, detaljer nedan. Elfte året i rad med fynd av arten.

1 ex Brådal, Tossene, S-s 26 jan (Hans-Olof Johansson). 1 hona Bredfjället, U-a 4 feb (Lasse Svensson). 1 hona Bråtensjön, Bredfjället, L-E 7 feb (Petter Bohman). 1 hane Ålslån, Herrestadsfjället, U-a 24 mar–8 apr (Hans Petersson, Per Wohlin m fl). 1 ex Hagen, Hjalteby, Valla, T-n 29 mars (Mats-Ola Larsson, Maria Johannessen). 1 hona Hensbacka, Foss, M-l 3 apr (Joachim Thelin). 1 trummande par Bredfjället, U-a 8 apr (Lasse Svensson). Gamla spår Brurevatten, Ucklum, L-E 26 juni och 24 aug (Johan Svedholm). 1 ex Kynnefjäll, M-l 24 juli (Kristofer Strandberg, Lucas Strandberg). 1 hane Mosshed, Herrestad, U-a 25 okt (Emelia Börjesson). 1 hona Tolvmanstegen, Skee, S-ad 6 nov (Olof Kosterberg).

Trädlärka *Lullula arborea*

Ett antal trädlärkor uppehöll sig i sydligaste delen av landskapet under januari–februari: Som mest 10 ex Tumlehed, Torslanda, Hisingen 23 januari–4 februari (Per-Erik Hagström m fl) och 2 ex Sudda, Hönö 4 februari–10 mars (Ola Bäckman m fl). Arten sågs sedan till och med 4 november; näst sista 12 oktober. Inga tvåsiffriga noteringar har rapporterats utöver flocken ovan.

Sånglärka *Alauda arvensis*

På Hisingen sågs upp till 12 sånglärkor under januari–början av februari, och ensamma fåglar påträffades under samma period på Orust och i Sotenäs. Detaljer

nedan. Nästa lärka sågs 21 februari och den första sjungande rapporterades tre dagar senare. Sista obsen för året gjordes 11 november, näst sista 4 november.

Januari–februari: 1 ex Haby bukt, Ramsvikslandet, S-s 1–4 jan (Hans Petersson, Per Korpi m fl). Som mest 12 ex Bärby Övergård, Säve, H-n 23 jan–4 feb (Uno Unger m fl). 3 ex Kalshed, Säve, H-n 24–28 jan (Bo Brinkhoff m fl). 1 ex Edshult, Morlanda, O-t 25 jan (Max Allan Niklasson). 1 ex Gunnesby, Säve, H-n 27 jan (Hans Petersson m fl). 10 ex Trädet, Säve, H-n 28 jan (Johan Svedholm m fl).

Berglärka *Eremophila alpestris*

En uppräckning från fjolårets 5 fynd (9 ex) till 6 fynd omfattande totalt 20 ex, samtliga under efteråret. Till mångas glädje blev en flock stationär i Torslandaviken under större delen av december. Ett diagram över artens förekomst i landskapet 1980–2010 återfinns i *Fåglar i Bohuslän* nr 2/2011.

1 ex mot SO Lassavägen, Lysekil 27 sep (Ingemar Åhlund). 2 ex Härmanö, O-t 28 okt (Lasse Svensson). 7 ex Söskär, Mollön, O-t 30 okt (Stefan Oscarsson, Torbjörn Arvidsson). 1 ex Rörö, Ö-ö 1 nov (Stefan Svanberg). 3 ex Draget, Malmön, S-s 4 nov (Jan Artursson, Lennart Evaldsson). 6 ex Torslandaviken, H-n 8–28 dec (Fredrik Klingberg m fl).

Backsvala *Riparia riparia*

Aktiva kolonier har rapporterats från Skogomedammen, Hisingen (ca 75 ex); Lysegården, Kungälv (ca 15 par); Dösebacka, Kungälv (ca 30 par); Huveröd, Ucklum, Stenungsund (ca 50 par); Terås grustag, Lilla Edet (75 par) samt Flåghult, Strömstad (140 ex, 70 bon).

Första vårobsen gjordes 12 april, andra 18 april; sista för hösten 21 september.

Berglärka vid Torslandaviken, Hisingen 13 december 2012. Foto: Ivar Ivarsson

Den unga större piplärkan som ringmärktes vid Sudda på Hönö 4 oktober 2012.
Foto: Uno Unger

Ladusvala *Hirundo rustica*

Första vårobsen gjordes 15 april. Ett kraftigt försenat ex sågs vid Källsby gård, Jörlanda, Stenungsund mellan 7–25 november (Peter Keil, Ingvor Svensson m fl). Detta är dock inte fenologirekord för Bohuslän, eftersom åtminstone en senare fågel setts, nämligen 1 ex vid Kilesand, Syd-Koster 1 december 2000. Ytterligare ett novemberfynd gjordes 2012: 1 ex Galterön, Ödsmål, Stenungsund 4 november (Thomas Liebig).

Ladusvalor har vid ett par tillfällen under senare år noterats långt in under vintern i södra Sverige, fåglar som hållit till kring och till och med inne i ladugårdar med djurbesättningar.

Rostgumpsvala *Cecropis daurica* Rr

Bohusläns fjärde rostgumpsvala sågs vid Kåvaneberget, Munkedal 24 april (Joachim Thelin). De tidigare fynden, samtliga gällande ensamma fåglar, gjordes vid Grebbestad, Tanum 5 juni 1976, Torslandaviken, Hisingen 3 och 6–9 maj 2005, samt vid Lammön, Sannäsfjorden, Tanum 13 april 2008.

Hussvala *Delichon urbicum*

Första hussvalan för året sågs 18 april, sista 27 september.

Större piplärka *Anthus richardi* Rr

Två oktoberfynd, båda från Hönö i Öckerö kommun: 1 1K ringmärktes vid Sudda 4 oktober (Björn Zachrisson m fl) och 1 ex sträckte mot S vid Nötholmen 21 oktober (Jon Håkansson m fl).

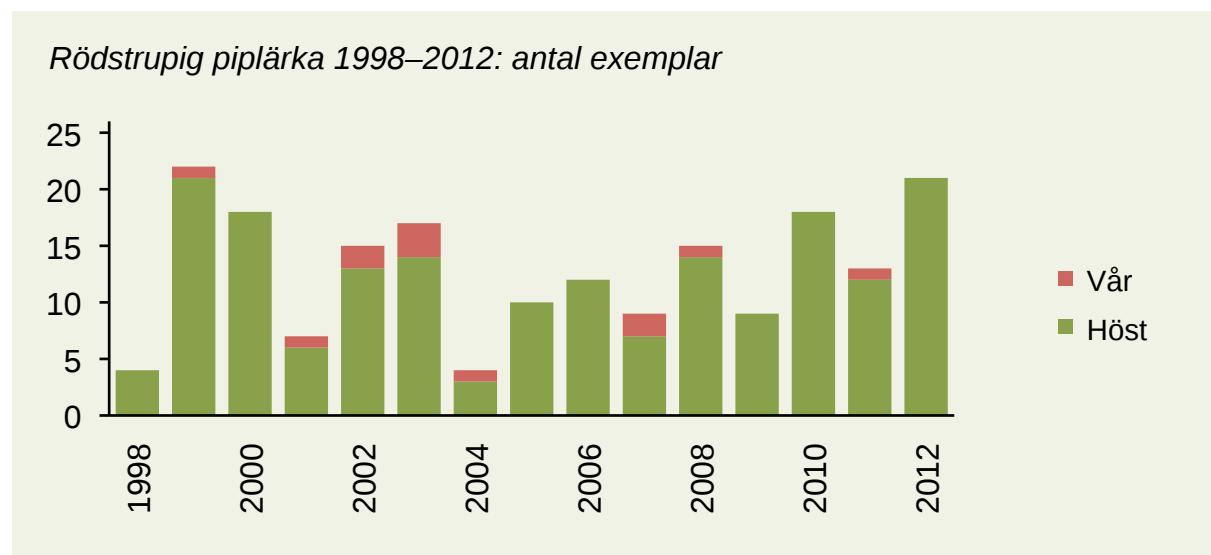
Därmed föreligger 26 fynd (27 ex) i landskapet; samtliga gjorda mellan 14 september–4 november. Arten påträffades årligen under perioden 2000–2010, varefter den uteblev 2011. *Månadsfördelning*: September har 10 fynd och oktober 14, medan 2 är från början av november. *Kommunfördelning*: Sotenäs 7 ex, Tjörn 6, Hisingen och Öckerö 4 vardera, Strömstad 2, och Uddevalla, Orust, Stenungsund och Kungälv 1 vardera. Ett diagram över förekomsten i Bohuslän 1965–2009 finns i 2010 års nummer av *Fåglar i Bohuslän* (dvs Fågelåret 2009).

Trädpiplärka *Anthus trivialis*

Första vårobs 17 april, sista för hösten 28 oktober, näst sista 11 oktober.

Rödstrupig pipelärka *Anthus cervinus*

Hela 21 ex inräknades mellan 31 augusti–29 september, vilket är över genomsnittet för perioden 1998–2011 (medianen är lika med 13 ex). De var fördelade på följande sätt: Hisingen och Kungälv 6 ex vardera, Öckerö 5, samt Strömstad, Lilla Edet, Tanum och Stenungsund 1 vardera. Som framgår av nedanstående diagram är vårfynden mycket få.

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta* Rr

Ett ex uppehöll sig vid och omkring Ärtholmarna, Hönö 22 november–21 december (Lars Carlbrand m fl). Ett ex sågs på samma lokal under andra halvan av december 2011, varför man kan misstänka att det rör sig om samma individ. Fyndsiffrorna är därför oförändrade: ca 49 fynd omfattande omkring 61 ex. Antalet sedda vattenpiplärkor i Sverige nådde en topp 2003 med 180 ex; sedan dess har dock årssumman minskat kraftigt (t ex sågs blott 15 ex i landet under 2011). Utvecklingen i Bohuslän har gått i samma riktning: högsta årssumman, 13 ex, är från 2005, varefter antalet gradvis sjunkit till blott 1 ex/år under 2010–2012. För vår del började minskningen redan innan de stränga vintrarna 2009–2010 och 2010–2011, vilka nationellt ses som en sannolik orsak till nedgången.

Gulärsla *Motacilla flava*

Häckningar konstaterades vid Lilla Oxhagen (Tommy Järås) och Gamla flygfältet, Torslanda (Magnus Persson m fl), båda Hisingen. Ännu ett revir fanns vid den sistnämnda lokalen. Vid Torslanda golfbana rapporterades 1, eventuellt upp till 7, revir (Magnus Persson m fl). Misstänkta observationer under häckningstid gjordes också vid Nordreälvstranden och Skogomedammen. Enda noteringarna utanför Hisingen som antydde häckning gjordes vid Ödsmåls kile, Kungälv.

Årets första gulärleobs gjordes 21 april, den sista 30 september.

Citronärsla *Motacilla citreola* Rr

En 2K hane rastade vid Mollön, Herrestad, Uddevalla 26 april (*Peter Johansson, Anders Netshagen, Per Wohlin m fl). Detta är andra gången arten ses på lokalen; förra gången (8 september 1995) gällde det en 1K-fågel, som också utgjorde landskapets första fynd.

Därmed har 9 fynd (lika många ex) gjorts i Bohuslän, fördelade på Uddevalla 4 och Hisingen, Kungälv, Sotenäs, Tjörn och Strömstad 1 vardera. Tre gäller vårfynd (27 april 2006, 17 maj 2007 och årets fynd) och hanar, resterande sex är höstfynd (gjorda mellan 28 augusti–24 september) som nästan i samtliga fall bestämts till 1K-fåglar. De senare gjordes åren 1995, 2000 (2), 2002, 2003 och 2005.

Forsärsla *Motacilla cinerea*

I likhet med 2011 gjordes inga vinterfynd detta år, vilket alltså dessförinnan inte inträffat sedan 2001. Arten sågs mellan 11 mars–6 november.

Sädesärsla *Motacilla alba*

Första ärslan för året sågs 14 mars, den nästföljande 20 mars. Mellan 1–14 november noterades 6-7 ex, varefter ett vinterfynd gjordes: 1 1K-fågel sågs vid Jungfruviken på Hönö 22–23 december (Bengt Karlsson).

Engelsk sädesärsla *Motacilla alba yarrellii* Rr

En 2K hane sågs vid Källsby kile, Stenungsund 5 april (Per Undeland). Dessutom gjordes två fynd som bedömdes gälla hybrider mellan engelsk och vanlig sädesärsla.

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Högsta noteringen under våren var 75 ex (i Uddevalla); sista obsen från våren gjordes ovanligt tidigt på säsongen: 7 april. Första höstobsen kom 5 oktober. Efterårets högsta siffror var 300+200 ex (Sotenäs) och 320 ex (Öckerö).

Strömstare *Cinclus cinclus*

Det är några år sedan vi redovisade obsar av ”marina” strömstarar, dvs individer som setts i det yttersta havsbandet. Sådana fynd görs nästan uteslutande i oktober, och då särskilt under den sista dekad. Förmodligen handlar detta om norska

fåglar som rastar vid bohuskusten efter att ha korsat Skagerrak; artens höststräck i Skandinavien går ju i sydostlig riktning. Nedan redovisas fyra fynd från 2012, samt två äldre. Se också artikeln *Salta strömstarar vid norra Västkusten: fynd i havsbandet* i *Fåglar i Bohuslän* 2/2006.

2 ex Väderöarna, T-m 23 okt (Henrik Roos). 1 ex Ekenäs, Syd-Koster, S-ad 23 okt (Stefan Karlsson). 1 ex Kröckle, Hönö, Ö-ö 24 okt (Martin Oomen, Christer Fält). 1 ex Grosshamn, Ramsviklandet, S-s 27 okt (Thomas Ring).

Äldre fynd: 1 ex Hållö, S-s 25 okt 2008 (Nisse Henriksson m fl). 1 ex Ramsö, Koster, S-ad 14 okt 2010 (gm Nils Abrahamsson).

Näktergal *Luscinia luscinia*

Omkring 178 sjungande ex har rapporterats. Fördelningen mellan kommunerna återfinns nedan. Varnande fåglar under början av juli rapporterades från Anråse kvarn, Stora Höga, Stenungsund (Per Undeland, Kajsa Gustafsson, Jan Johansson) och Gamla flygfältet, Torslandaviken, Hisingen (Ola Wennberg); dessutom sågs 2 1K-fåglar vid Björkö huvud, Björkö, Öckerö 15 juli (Bo Brinkhoff, Alicia Ayestaran). Årets första inrapporterade sjungande fågel hördes 1 maj vid Ragnhildsholmen, Hisingen.

S-ad	T-m	S-s	M-I	L-I	U-a	L-E	O-t	T-n	S-nd	K-v	H-n	Ö-ö
11	2	20	0	10	2	1	20	6	0	21	55	30

Sydnäktergal *Luscinia megarhynchos* Rr

Landskapets femte sydnäktergal dök upp i Göteborgs norra skärgård: Ett sjungande exemplar uppehöll sig på Hyppeln, Öckerö 29 april (Magnus Unger m fl). De tidigare fynden, som också gäller ensamma sjungande fåglar, är som följer: Skafteröd, Ljungskile, Uddevalla 19–26 maj 2002, Myren, Malmön, Sotenäs 10–28 juni 2005, Västra Ormoskärmén, Ytterby, Kungälv 21 maj–2 juni 2007 och Sesterviken, Svanesund, Orust 6 juni 2007.

Datomet för årets fynd kan tyckas vara tidigt, men det föreligger åtminstone fyra andra aprilfynd från resten av landet, det tidigaste redan 19 april (en individ som ringmärktes på Nidingen 1983). Fram till och med 2012 har 67 ex påträffats i Sverige; fågeln på Hyppeln var nr 64.

Blåhake *Luscinia svecica*

Endast vårfynd detta år: 11 rastande ex har rapporterats mellan 30 april–20 maj. Åter ett magert år, med andra ord. Se *Fåglar i Bohuslän* 1/2009 där artens förekomst 1976–2008 redovisas. Alla utom en av observationerna gjordes vid kustnära lokaler, och flera fåglar uppmärksammades genom att de sjöng. Fyndet 30 april gällde en adult hane vid Ers vatten, Rörö, Öckerö (Thomas Karlsson), vilket troligen är det tidigaste som gjorts i landskapet.

Svart röstjärt *Phoenicurus ochruros*

Ingen säker häckning detta år, men väl en sjungande hane vid Kasen, Uddevalla 13 april–9 juni (Hans Petersson, Per Wohlin m fl). Därutöver gjordes 2 fynd i januari–februari, 7 i mars–maj, 5 i juni–augusti och 3 i september–oktober, samtliga gällande ensamma fåglar. Vinterfynden utgjordes av 1 honfärgad Gamla Framnäs, Björkö, Öckerö 26 januari–5 februari (Peter Hamrén, Uno Unger m fl) och 1 ex Backaplan, Hisingen 26 januari (Matserik Eriksson).

Röstjärt *Phoenicurus phoenicurus*

Första vårfyndet gjordes 17 april, sista under hösten 8 oktober.

Buskskvätta *Saxicola rubetra*

Första vårobsen gjordes 24 april, sista för hösten 4 oktober. Mellan 1–4 oktober noterades för övrigt 5-7 ex (Uddevalla 3 ex, Hisingen 2-4).

Svarthakad buskskvätta *Saxicola torquatus* Rr

Ett enda fynd detta år, gjort på en udda plats och vid en ovanlig tidpunkt på året: En hane rastade kort i en grantopp vid tornet på Bredfjället, Uddevalla 1 september (Lasse Svensson), det tidigaste höstfyndet hittills. Därmed har arten setts 44 gånger (48 ex) i landskapet; dessutom finns 10 fynd (lika många ex) av obestämd svarthakad/vitgumpad buskskvätta – se nästa text. Se också notisen om vitgumpad buskskvätta på sidan 5.

Ob. svarthakad/vitgumpad buskskvätta *Saxicola torquatus/maurus* Rr

En hane sågs vid Torslanda golfbana, Hisingen 13 juni (Magnus Persson), det första junifyndet i landskapet för detta artpar. Därmed finns 10 fynd (lika många ex) av obestämd svarthakad/vitgumpad buskskvätta i Bohuslän.

Isabellastenskvätta *Oenanthe isabellina* Rr

Den 4 november upptäckte Jörgen Persson en 1K isabellastenskvätta vid Torgonö, Strömstad. Fågeln stannade fram till och med 8 november och många belåtna skådare hann se den. Detta var det första fyndet för Västkusten och därmed Bohuslän, samt det 17:e i landet. Se också Jörgens egen berättelse om fyndet på sidorna 6–8.

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Första vårobsen gjordes 31 mars, sista under hösten 28 oktober.

Ringtrast *Turdus torquatus*

Omkring 129 ex har rapporterats från vårsträcket, som pågick mellan 6 april och 19 maj, medan 13 ex sågs under höststräcket 11 oktober–6 november. Inga tvåsiffriga noteringar finns. Vårsiffran är den lägsta sedan 2009.

Ringtrasthane rastande på Nord-Koster, Strömstad 12 maj 2012. Foto: Olof Kosterberg

Taltrast *Turdus philomelos*

Fem ex påträffades mellan 1 januari–4 februari. Därefter sågs arten under perioden 3 mars–12 november, och slutligen påträffades 5-6 ex mellan 1 och 13 december. Samtliga vinterfynd gjordes i havsbandet eller åtminstone vid kusten; fynddetaljer nedan.

Januari–februari: 1 ex Kecalvågen, Strömstad 1 jan (Björn Arvidsson). 1 ex Tumlehed, Torslanda, H-n 2 jan (Per-Erik Hagström, Jeanette Hagström). 1 ex Hyppeln, Ö-ö 15 jan (Magnus Unger). 1 ex Karholmen, Torslandaviken, H-n 3 feb (Stefan Svanberg). 1 ex Långholmen, Torslanda, H-n 4 feb (Magnus Persson). **December:** 3 ex Härmanö, O-t 1 dec och 1 ex samma lokal 2 dec (Lasse Svensson). 1 ex Sundet, Stenungsund 2 dec (Thomas Liebig). 1 ex Ursholmen, Koster, S-ad 13 dec (Matti Åhlund).

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Sex ex påträffades under januari, varefter arten sågs mellan 11 februari och 10 november; slutligen påträffades 2 ex i december. Fynddetaljer för januari och

december återfinns nedan.

Januari: 3 ex Röd, Ödsmål, S-nd 2 jan (Thomas Liebeig, Magnus Larsson). 1 ex Råssö, Kalvöfjorden, O-t 6 jan (Stefan Avenfors). 1 ex Torrebräcka, Torsby, K-v 11 jan (Peter Strandvik). 1 ex Otterlyckevägen, Instön, K-v 28–29 jan (Ola Erlandsson). **December:** 2 ex Kärrebergs by, Stala, O-t 11 dec (Stefan Avenfors).

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Totalt har ca 71 sjungande fåglar rapporterats. Som vanligt dominerar Hisingen stort (ca 38 ex), följd av Kungälv (13), Tanum (8), Munkedal (3), Uddevalla (3), samt Strömstad, Sotenäs, Orust, Tjörn, Stenungsund och Öckerö (1 vardera). Fynden har detta år en ovanligt god spridning, eftersom rapporter finns från elva kommuner utav tretton. Arten hördes under perioden 1 maj till 5 augusti.

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Detta år påträffades tre sjungande flodsångare, fynddetaljer nedan. Arten har nu uppträtt årligen sedan 2006, och antalet fynd är 41 (lika många ex). Munkedal har på blott fyra år gått från noll till 3 fynd.

Kommunvis fördelning: Kungälv 13 fynd/ex, Uddevalla 9, Hisingen 7, Munkedal 3, Tanum, Strömstad och Lysekil 2 vardera, Stenungsund, Lilla Edet och Öckerö 1 vardera. Sotenäs, Orust och Tjörn saknar alltså fortfarande fynd. Se *Fåglar i Bohuslän* 2010 (Fågelåret 2009) för ett diagram över förekomsten 1965–2009.

1 sj ex Funneshultssjön, U-a 26 maj–16 juni (*Lars Viktorsson m fl). 1 sj ex Kyrkoruinen, Ytterby, K-v 27 maj–9 juni (*Roland Berg, Lars Gustafsson m fl). 1 sj ex Örtängen, Bärfendal, M-l 13 juni (Thomas Ring, Mats Tunsvik, Hans-Olof Johansson).

Vassångare *Locustella luscinioides* Rr

Landskapets fjärde vassångare kunde höras vid Nolviks kile, Björlanda, Hisingen 13–23 juni (*Martin Oomen m fl). De tidigare fynden gällde ensamma sjungande fåglar vid Kvillängen, Hisingen (20–22 juni 1964), Svankällan, Hisingen (2–20 juni 1994) och Rördammen, Öckerö (27–28 april 2008). Det är med andra ord endast de två sydligaste kommunerna som förärats besök – när ska övriga landskapet få sitt första vassångarfynd?

Sävsångare *Acrocephalus schoenobaenus*

Omkring 60 sjungande fåglar har rapporterats. Flertalet återfanns som vanligt i den södra delen av landskapet, närmare bestämt i Hisingens bohusdel (ca 28 ex) och Kungälv (11). Övriga sjungande exemplar fördelade sig som följer: Orust 5, Strömstad, Tanum och Uddevalla 3 vardera, Lilla Edet och Stenungsund 2 vardera, samt Munkedal, Tjörn och Öckerö 1 vardera. Fynden har detta år en ovanligt god spridning, eftersom rapporter finns från elva kommuner utav tretton.

Årets första sjungande sävsångare hördes 30 april. De två fåglar som ringmärktes vid Sudda, Hönö 4 oktober (Björn Zachrisson) blev också de sista för året,

Flodsångaren vid Kyrkoruinen i Kungälv fotograferad 3 juni 2012.
Foto: Lars Lundmark (www.larslundmark.se)

sannolikt det senaste datumet hittills i landskapet. Näst sista var 1 ex som ringmärktes vid Sudda 26 september; fyndet dessförinnan gjordes 9 september.

Busksångare *Acrocephalus dumertorum* Rr

Ett ex sjöng vid Solbräcke, Kareby, Kungälv 9–19 juni (*John-Eric Thore, Peter Strandvik). Arten uteblev under både 2010 och 2011; innan dess hade den noterats fyra år i rad. Därmed har 17 fynd gjorts i landskapet; totalt handlar det om 20 ex (häckningen på Hisingen under 2007 räknas som ett enda fynd av 4 ex). Fördelningen mellan kommunerna är Tanum 4 fynd, Kungälv 3, Strömstad, Hisingen, Orust och Lilla Edet 2 vardera, samt Munkedal och Uddevalla 1 vardera.

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Arten hördes sjunga från och med 13 maj, medan årets sista fynd gjordes vid Sudda, Hönö 27 augusti, då en fågel ringmärktes på lokalen.

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*

Den första fågeln sjöng 21 april (nästa inte förrän 2 maj), medan det sista fyndet gjordes 13 oktober.

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Arten uteblev under 2011, men detta år gjordes åter ett fynd: 1 sjungande ex vid

Hålkedalskilen, Strömstad 6–7 juni (Lars Åke Karlgren). Totalt har nu 31 fynd (32 ex) gjorts i landskapet, fördelade på Hisingen 8 fynd, Orust 6, Uddevalla och Strömstad 5 vardera, Kungälv 4, Tanum 2 och Sotenäs 1. Ett diagram över den årliga förekomsten i landskapet 1968–2009 finns i *Fåglar i Bohuslän 2010* (dvs Fågelåret 2009).

Härmsångare *Hippolais icterina*

Första noteringarna gjordes 6 maj, då 3 ex hördes sjunga. Sista härmsångaren för året sågs 1 september.

Höksångare *Sylvia nisoria*

Ett höstfynd av en ungfågel utgör årets enda notering: 1 1K Tjälleviks mosse, Hönö 4 oktober (Mats Raneström). Höksångaren etablerade sig 1977 som häckande art i Bohuslän, och detta är första gången den uteblivit under häckningstid sedan dess. Se också artikeln om artens förekomst i landskapet i *Fåglar i Bohuslän 1/2011*.

Ärtsångare *Sylvia curruca*

Första obsen gjordes 21 april, sista för året 7 oktober.

Törnsångare *Sylvia communis*

Första fyndet gjordes 29 april, sista så sent som 23 oktober (1 ex Hyppeln, Öckerö; observatör Peter Hamrén), vilket sannolikt är det senaste hittills. Näst sista noteringen är från 26 september.

Trädgårdssångare *Sylvia borin*

Den 1 maj hördes de två första sjungande fåglarna, medan den sista sågs 19–20 oktober (1 ex Raskekullen, Lysekil; observatör Ingemar Åhlund). Näst sista noteringarna (1+1 ex) gjordes 4 oktober.

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Hela 10 svarthättor sågs under perioden januari–mars (under december 2011 sågs 8 ex); nästa fynd kom 2 april. Från och med 14 april rapporterades arten regelbundet. Den första sjungande svarthättan hördes 15 april. Under december påträffades emellertid blott en enda fågel; näst sista fyndet gjordes 25 november. Noterbart är att en långstannande hane sågs vid Hunnebodalen i Uddevalla också under januari–mars 2011 samt några dagar i december samma år. Detaljer för vinterfynden återfinns nedan.

Januari–mars: 1 hona Helgered, Björlanda, H-n 2–4 jan (Märta Boström). 1 hane Hunnebodalen, Elseberg, Uddevalla 3 jan–25 feb (Jan Johansson m fl). 1 hane Hällsvik, Torslanda, H-n 12 jan (Gunilla Midbratt). 1 hane Boxhultsvägen, Uddevalla 14 jan–2 mars och 1 hona samma lokal 15 jan (Jan Johansson m fl). 1 hona Kroksdal, Skärhamn, T-n 27 jan (Nils-Erich Karlsson). 1 hona Håkebacken, Fjällbacka, T-m 29 jan–12 feb och 11 mars (Lennart Elg m fl). 1 hane Slånbärsvägen, Hönö, Ö-ö 4 feb (Birger Kaiser m fl). 1 hona Utäng, Breviks kile, T-n 22 mars (Nils-Erich Karlsson). 1 hona Nya gårdet, Hönö, Ö-ö 30 mars (Hans Zachrisson).

December: 1 1K hane ringmärktes Arödsberget, H-n 3 dec, och sågs också 16 och 22 december (Stig Carlsson).

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides* Rr

En sjungande fågel höll till vid Ranebolund, Svartedalen, Stenungsund 9–24 juni (*Magnus Larsson m fl). Inräknat årets fynd har därmed 25 ex (lika många fynd) påträffats i Bohuslän. Fördelningen är som följer: Uddevalla 6 fynd/ex, Kungälv 4, Lysekil, Orust och Sotenäs 3 vardera, Strömstad och Stenungsund 2 vardera, samt Tanum och Öckerö 1 vardera.

Taigasångare *Phylloscopus inornatus* Rr

En taigasångare påträffades vid Norra Starrkärr, Ödsmål, Stenungsund 29 september (Lennart Hermansson). Därmed har 38 ex noterats i landskapet. Fördelningen är som följer: Öckerö 10 ex, Stenungsund 5, Tanum 4, Uddevalla, Sotenäs, Lysekil och Kungälv 3 vardera, Strömstad, Hisingen och Orust 2 vardera och Tjörn 1. Arten har noterats under tio av de tretton år som gått sedan millennieskiftet. Se *Fåglar i Bohuslän 2/2012* för en översikt av fynden under 1969–2011.

I landet som helhet gick taigasångaren om kungsfågelsångaren under 2008 när det gäller det totala antalet sedda fåglar (då 1491 ex mot 1358 ex); i Bohuslän inträffade detta 2005. Sedan dess har taigasångaren i båda fallen dragit ifrån rejält (och någon ”kfs” har för övrigt inte påträffats i landskapet sedan 2005).

Grönsångare *Phylloscopus sibilatrix*

Första grönsångaren hördes sjunga 22 april, medan den sista noteringen för året gjordes 16 augusti, då en fågel ringmärktes vid Sudda, Hönö.

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Ett januarifynd gjordes detta år: 1 ex sågs vid Svenshögen, Stenungsund 8 januari (Lasse Svensson). Första fågeln hördes sjunga 21 mars. Årets sista gransångare påträffades 24 november. Se också nästa text!

Sibirisk gransångare *Phylloscopus collybita tristis* Rr

Ett fynd, därtill det första i Bohuslän: 1 ex Torslandaviken, Hisingen 3 december (Christer Fält). Så här skriver Johan Svedholm, rrk Göteborg om fyndet: ”Detta är faktiskt rapportområdets (och Bohusläns, vår *anm.*) första bekräftade fynd av denna ras, som häckar i Ryssland från Ural och österut. Det är också det första fyndet som behandlats enligt de riktlinjer som lämnats av raritetskommittén i samband med att rasen släpptes till rrk (Wærn, M. & Hellström, M. 2011. Gransångare av rasen *tristis* - en lägesammanfattning från SOF:s raritetskommitté. *Vår Fågelvärld* 1/2011 sid 14-21.). Kortfattat kan sägas att en gransångare med grå grundfärg och ett typiskt, näktergalsliknande *tristis*-lock bör betraktas som en sibirisk gransångare även om vissa subtila gröna inslag i dräkten finns. Rasen har säkerligen tidigare varit förbisedd på grund av att viss förvirring rått angående vilka karaktärer som varit utslagsgivande, och inte minst för att raritetskommittén under lång tid endast behandlade

handhållna fåglar av rasen. Sista ordet är säkerligen inte sagt i frågan, men tills vidare kan vi bara uppmana till att dokumentera gransångare med avvikande läten noga, gärna med fotografier och ljudupptagningar, för att få en rättvisande fyndbild av de olika rasernas uppträdande.”

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*

Denna art tycks ha anlänt på bred front denna vår, eftersom 11 sjungande fåglar rapporterats från premiärdatumet 19 april, spridda mellan Öckerö och Sotenäs. Sista noteringen för året gjordes 5 oktober (6 ex påträffades 1–5 oktober).

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla* Rr

Fjärde året i rad med fynd av arten, och dessutom handlade det för första gången om mer än en individ: 2 ex sågs på Karingön, Orust 11 maj (Folke Sjöberg). Därmed har 14 fynd (15 ex) gjorts i landskapet, fördelade på Orust 5 (6 ex), Öckerö 4, Sotenäs 2, Tanum 1, Hisingen 1 och Tjörn 1. Månadsfördelningen är april 8 ex, maj 6 och oktober 1.

Grå flugsnappare *Muscicapa striata*

Första fynden gjordes 1 maj, då 2 ex sågs. Sista obsen gjordes 2 oktober.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Tre fynd av ensamma fåglar, varav två sjungande: 1 2K honfärgad Vallerö, Orust 19 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Avenfors, Stefan Oscarsson), 1 sj 2K hane Holma bokskog, Brastad, Lysekil 26 maj–4 juni (*Mikael Nelin, Jan Johansson, Lennart Hermansson m fl) och 1 sj Ranebolund, Svartedalen, Stenungsund 9 juni (Thomas Liebig, Anders Emanuelsson, Lennart Samuelsson).

Svartvit flugsnappare *Ficedula hypoleuca*

Årets första svartvita var en hane som hittades död 24 april (fågeln hade kolliderat med en fönsterruta), medan den första sjungande hördes dagen efter. Sista obsen för året gjordes 15 september.

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Endast en lokal med säker häckning, som vanligt vid Tofta kile, Kungälv, där ca 10 ungfåglar sågs under juli–augusti; under hösten noterades här som mest 50 ex 20 oktober (omfattande 15–20 ad och minst 30 1K-fåglar). Under april–juni gjordes ströfynd på tre lokaler på Hisingen. Vid Sudda, Hönö sågs dessutom som mest 12 ex mellan 25 januari–20 mars, samt 2 ex 19 april. Arten har således gått tillbaka något, men håller sig kvar som häckare på åtminstone en lokal i Bohuslän. Noterbart från perioden oktober–november är fynd av små antal skäggmesar vid Funneshultssjön (Uddevalla), Svenshögenviken (Stenungsund) och Lidleran, Tjörnö (Strömstad), samt 30 ex på Tjurholmen, Göta älv (Kungälv) och 2 honor på Väderöarna (Tanum). Enda decembernoteringarna utanför Tofta kile kommer från Sudda på Hönö.

Sommargylling *Oriolus oriolus*

Två fynd, omfattande tre fåglar: 2 ex Näverkärr, Härnåset, Lysekil 3 juni (Bo-Göran Larsson, gm Mats Tunsvik) och 1 sjungande ex Gullmarsberg, Skredsvik, Uddevalla 21 juni (Nisse Henriksson). Därmed har arten påträffats i landskapet elva år i rad, och antalet fynd är nu uppe i 85 (89 ex). Kommunfördelning: Hisingen 22, Uddevalla 13, Orust 10, Kungälv 9, Lysekil 8, Stenungsund 7, Strömstad 7, Tjörn 4, Munkedal 4, Tanum 2, Öckerö 2 och Sotenäs 1. Endast Lilla Edets bohusdel saknar fynd. I 2010 års nummer av *Fåglar i Bohuslän* (Fågelåret 2009) finns ett diagram över artens uppträdande i landskapet 1965–2009.

Törnskata *Lanius collurio*

Första törnskatan noterades 1 maj, sista för året 27 september.

Varfågel *Lanius excubitor*

Sista vårfyndet gjordes 2 maj, medan höstens första sågs 19 september.

Råka *Corvus frugilegus*

Ett sommarfynd: 1 ex Dinglemotet, Dingle, Munkedal 12 juni (Hans Petersson, Peter Backman). Årets största flock sågs på Rörö, Öckerö 1 november, då 32 ex sträckte mot SV i samlad tropp (Stefan Svanberg).

Svartkråka *Corvus corone corone*

Arton fynd (19 ex) gjordes detta år, dvs dubbelt upp mot 2011, men antalet inblandade individer behöver inte vara fler än 5-6 stycken. Ett av fynden gällde två sträckande svartkråkor (Kråkudden 12 april), övriga alltså ensamma fåglar. Flertalet obsar är från Öckerö kommun, där arten sågs under alla årets månader, och Hisingen; resterande är från Orust, Kungälv och Sotenäs. Under stora delar av 2011 sågs för övrigt ensamma svartrockar på Hisingen och Öckeröarna; kanske rör detta sig om ett eller två exemplar som uppehållit sig i området en längre tid.

1 ex Hönö huvud, Hönö, Ö-ö 22 jan och 1 ex Klåva, Hönö, Ö-ö 15 feb och 13 mars (Göran Karlsson). 1 ex Brunnsbomotet, H-n 26 feb (Peter Strandvik). 1 ex Härmanö, O-t 25 mars (Lasse Svensson). 1 ex Jungfruviken, Hönö, Ö-ö 1 apr (Disa Nyberg, Anders Nyberg). 2 ex str NO Kråkudden, Hönö, Ö-ö 12 apr (Magnus Rahm, Jon Håkansson, Martin Alexandersson). 1 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 14 apr (Elon Wismén, Jan-Åke Norell m fl). 1 ex Kråkudden, Hönö, Ö-ö 17 apr (Jon Håkansson). 1 ex Otterlyckevägen, Instön, K-v 22 apr (Ola Erlandsson). 1 ex Gamla flygfältet, Torslandaviken, H-n 25–28 apr (Christer Fält, Magnus Persson m fl). 1 ex Tåudden, Rörö, Ö-ö 29 apr (Daniel Gustafsson, Björn Larsson, Hampus Lybeck). 1 ex Hyppeln, Ö-ö 18 maj (Magnus Unger). 1 ex Vallerö, O-t 19 maj (Max Allan Niklasson, Stefan Avenfors, Stefan Oscarsson). 1 ex Grosshamn, Ramsvikslandet, S-s 19 juni (Lennart Hermansson, Jan Johansson). 1 ex Öckerö 18 jul–10 dec (Bengt Karlsson m fl). 1 ex Säre flygplats, H-n 6 nov (Uno Unger). 1 ex Trädet, Säre, H-n 7 dec (Christer Fält).

Stare *Sturnus vulgaris*

Under januari–februari uppehöll sig mycket stora antal starar på Hisingen; de

största ansamlingarna var 1500 ex Gunnesby, Säve 22 januari (Christer Fält) och 1000 ex Bärby Övergård, Säve 23 januari (Uno Unger). Åtskilliga noteringar under den här perioden gällde tresiffriga antal. I slutet av december 2011 sågs för övrigt 260 ex i Stenungsund, den såvitt känt största decemberflocken hittills.

Pilfink x gråsparv *Passer montanus x domesticus*

Den första dokumenterade hybriden av pilfink x gråsparv i Bohuslän iaktogs vid Torgonö, Strömstad 6–9 november (Lars Viktorsson m fl).

Gulhämpling *Serinus serinus* Rr

Två fynd gjordes detta år: 1 honfärgad fågel sträckte mot S vid Hyppeln, Öckerö 19 maj (Magnus Unger) och 2 ex passerade Volvo IT, Torslanda, Hisingen 12 juni (Magnus Persson). Ny art för Öckerö kommun. Därmed har 15 fynd (totalt 21 ex) gjorts i Bohuslän, och arten har nu setts fyra år i rad. *Kommunfördelning*: Uddevalla och Hisingen 4 fynd vardera, Orust och Kungälv 2 vardera, Lysekil, Sotenäs och Öckerö 1 vardera.

Steglits *Carduelis carduelis*

Arten är sedan länge väl etablerad som häckfågel i landskapet, även om få konstaterade häckningar rapporteras de flesta år, och är likaså en inte alltför ovanlig syn vid fågelborden numera. Den största flocken under föråret bestod av 20 ex (Nordvik, Skärhamn, Tjörn; Tomas Torstensson), medan den största under efteråret var de 50 ex som sågs vid Bärby Övergård, Säve, Hisingen 16 september (Mia Wallin).

Hämpling *Carduelis cannabina*

Första noteringen gjordes 11 mars, sista för året 3 november.

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Sista obsen under våren gjordes 4 maj och första för hösten 2 oktober. Största vårflocken var 90 ex Näs, Sannäsfjorden, Tanum 14 april (Sune Westman), och största höstflocken 100 ex Rördammen, Hönö 20 oktober (Rolf Nyback).

Snösiska *Carduelis hornemanni* Rr

Första fynden sedan 2009: 1 2K+ honfärgad, Torslandaviken, Hisingen 10 januari–19 februari (*Martin Oomen, Christer Fält, Uno Unger m fl). 1 ex Håfors, Krokstad, Munkedal 6 februari (Rune Hixén, Carl Jentzen).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Den fantastiska invasion som inleddes redan i slutet av juli 2011 höll i sig ända till slutet av mars 2012. Mellan 1 januari–21 mars sågs ca 90 ex, samt en eftersläntrare i slutet av maj, vilket därmed gör året till det näst bästa hittills (under 2011 sågs ca 350 ex). Totalt gav invasionen alltså ca 440 bändlar. Den näst största inträffade

under augusti–december 2002 (ca 80 ex); utöver dessa två finns knappast något i rullorna som kan kallas för en invasion. Sjätte året i rad med observationer av arten.

Största flocken fanns i Munkedal (som mest 40 ex på två lokaler som ligger nära varandra), men två tvåsiffriga flockar sågs också på Hisingen (som mest 25 respektive 17 ex). Slutligen noterades 1-2 ex vid några tillfällen i Strömstad, Uddevalla, Orust och Öckerö. Fynddetaljer nedan.

Som mest 25 ex Lillhagsparken, H-n 1 jan–21 feb (Bo Brinkhoff, Jan Krantz, Uno Unger m fl). 1 honf Jungfruviken, Hönö, Ö-ö 4 jan (Ola Bäckman). Som mest 17 ex Fridhem, H-n 5–8 jan (Jan Hellström). 1 ex Kockholmen, Rossö, S-ad 6 jan (Matti Åhlund). 1 ex Lunneberg, H-n 8 jan (Johan Svedholm). Som mest 40 ex Stallet, Torreby, Foss, M-l 28 jan–4 feb (Lennart Hermansson m fl). 1 ex Henån, O-t 1 feb (Karin Ekeberg). Som mest 40 ex Vässby, Foss, M-l 2–12 feb (Lennart Hermansson m fl). 1 ex Fridhem, H-n 17 feb (Per Lundgren). 2 ex str N Härmanö, O-t 3 mars (Lasse Svensson). 1 3K+ hane Ersdalen, Hönö, Ö-ö 16 mars (Magnus Lundström). 1 hona Hönö kyrkogård, Ö-ö 18–21 mars (Christer Fält m fl). 1 ad hane Älje-Porsens naturreservat, U-a 26 maj (Peter Nilsson).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Omkring 47 sjungande fåglar har rapporterats detta år, dvs ungefär samma siffra som under de tre föregående åren. Fördelningen mellan kommunerna återfinns nedan. De första rosenfinkarna hördes 16 maj och den sista 29 juni. Årets sista fynd, ett honfärgat ex vid Dannekroken, Hönö gjordes 29 september (Magnus Rahm). Näst sista fågeln sågs 9 juli, också en honfärgad i Öckerö kommun, denna gång på Rörö. Noterbart är att ett honfärgat ex sågs på Hönö också 1 oktober 2011, det sannolikt senaste fyndet hittills.

S-ad	T-m	S-s	M-l	L-l	U-a	L-E	O-t	T-n	S-nd	K-v	H-n	Ö-ö
7	3	1	2	1	5	3	0	0	0	4	18	3

Tallbit *Pinicola enucleator*

Två fynd av ensamstående fåglar gjordes under januari–mars, varefter åtta fynd (omfattande ca 44 ex) ramlade in under november–december. Samtliga fynd redovisas nedan.

1 ex Forshällaskolan, Forshälla, U-a 13 jan (Peter Backman). 1 ex Gustavsberg, Hålda, K-v 18 mars (Lars Gustafsson). 1 ex Bredfjället, U-a 6 nov (Owe Hougström, Jan Johansson). 1 ex Svankällan, H-n 7 nov (Johan Svedholm). 1 ex Stensbacka, Skredsvik, U-a 9 nov (Berndt-Johan Lindberg). 1 ex Brevik, Öckerö 9 nov (Simon Bäck). 17 ex Bredfjället, U-a 24 nov (Lasse Svensson). 2 ex Slingan, Stora Höga, S-nd 29 nov (Per Undeland). 4+14 ex Alemyren, Svarteborg, M-l 1–2 dec (Joachim Thelin). 3 ex Bua, Skredsvik, U-a 25 dec (Berndt-Johan Lindberg).

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*

De två största noterade flockarna var 33 ex vid Sjöris, Foss, Munkedal 15 februari och 40 ex samma lokal 7 mars (båda Lennart Hermansson).

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

Efter två goda år återgick förekomsten till en lägre nivå: Totalt gjordes 27 fynd (28 ex) under året, fördelade på 14 (15 ex) mellan 29 mars–29 april och 12 fynd (lika många ex) mellan 9 september–3 november, samt ett decemberfynd: 1 ex Kalshed, Säve, Hisingen 25 december (Mats Raneström); fågeln ingick i en stor flock gulsparvar.

Den överväldigande majoriteten av de bohuslänska lappsparvfynden gäller ensamma fåglar, vilket alltså framgår tydligt av årets siffror.

Snösparv *Plectrophenax nivalis*

Sista vårobsen gjordes 25 mars och första höstobsen 22 oktober. Inga större flockar sågs; vårens största bestod av 29 ex, medan höstens omfattade 30 ex.

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

Fortsatt låga antal, årets summa blev två vår- och tre höstfynd gällande ensamma ortolaner i eller nära havsbandet. Ett diagram över artens förekomst i landskapet under perioden 1980–2010 återfinns i *Fåglar i Bohuslän 2/2011*.

1 ex Hyppeln, Ö-ö 3 maj (Peter Hamrén). 1 ex Hyppeln, Ö-ö 10 maj (Magnus Unger). 1 ex Stora Kornö, L-l 25 aug (Johan Svedholm). 1 ex Galtölera, Lur, T-m 29 aug (Matti Åhlund). 1 ex Ursholmen, Koster, S-ad 23 sep (Matti Åhlund).

Sävsparv *Emberiza schoeniclus*

Under januari gjordes 11 fynd omfattande ca 25 ex. Årets sista månad bjöd på ännu fler observationer och några av dem gällde tvåsiffriga noteringar; bl a sågs som mest 30 ex vid Sjörisälvens utlopp i Färlevfjorden och 20 ex vid Tofta dike, Kungälv. Fynddetaljer återfinns nedan. Den första sjungande sävsparven hördes redan 28 februari, nästa 5 mars.

Januari: Som mest 7 ex Tofta dike, K-v 1 jan–12 feb (Peter Hvass m fl). 1 ex Mollön, U-a 4–5 jan (Owe Hougström m fl). 2 ex Gunnesby, Säve, H-n 5 jan (Magnus Unger). 1 ex Torslandaviken, H-n 9 och 16 jan (Tina Widén, Pelle Gustavsson). 5 ex Hålkedalskilen, S-ad 14 jan (Lars Åke Karlgren). 1 ex Gunnesby, Säve, H-n 14 jan (Jan-Åke Noresson). Som mest 3 ex Bärby Övergård, Säve, H-n 22 jan–2 feb (Uno Unger m fl). 4 ex Runns vatten, O-t 24 jan (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson). **December:** Som mest 20 ex Vallen, Tofta dike, K-v 1–16 dec (Peter Hvass, Tommy Järås m fl). 1 hane Säby kile, T-n 1 dec (Kristoffer Nilsson). 1 ex Rörö, Ö-ö 1 dec (Uno Unger, Magnus Unger) och 6 dec (Bo Brinkhoff, Ola Wennberg). Som mest 30 ex Sjörisälvens mynning, Färlevfjorden, M-l 1–26 dec (Lennart Hermansson m fl). 5 ex Bärby, Säve, H-n 4 dec (Tina Widén m fl) och 2 ex samma lokal 28 dec (Britta Svensson, Eva Åkesson). 1 ex Trädal, Ytterby, K-v 11 dec (Peter Strandvik). 2 ex Karholmen, Torslandaviken, H-n 12 dec (Martin Oomen) och 16 ex 28 dec (Christer Fält). 10 ex Kalshed, Säve, H-n 13 dec (Martin Oomen). 1 ex Runns vatten, O-t 20 dec (Stefan Oscarsson). 1 ex Svenshögenviken, Stora Hällungen, S-nd 30 dec (Lasse Svensson).

Bilden på motstående sida

En udda fångst i näten på Grosshamn. Peder Kinberg gör sig redo att släppa sparvhöken.

Foto: Anders Netshagen

Ringmärkarkurs våren 2014

Kursen hålls vid Grosshamns Fågelstation på Sotenäset. Det blir fem gånger med teori (ringmärkningens historia, fångstmetoder, internationellt samarbete etc), laborativa övningar (sätta på ringar, olika protokoll, inmatning i databasen, åldersbestämning etc på uppstoppade fåglar etc), samt praktik vid slöjnet och hantering av fångade fåglar. Kursen är billig, den kostar 300 kr för medlem i BohOF och då ingår bestämningslitteratur (Lars Svensson, *Identification Guide to European Passerines*) om man inte redan har boken.

Kursen fokuserar på små fåglar, men lite översiktlig information om större fåglar som rovfåglar och vadare ges också.

Vi hoppas på både nybörjare och deltagare med viss vana för stimulerande diskussioner.

Kursledare: Gunnar Selstam

Kurstid: Fyra lördagar från 29 mars till 10 maj 2014, praktik några gånger under sommaren och en avslutande gång i början på hösten.

Anmälan till

Studiefrämjandet, Bohuslän Norra

Maria Bäckman

Telefon 0522-330 78

E-post maria.backman@studieframjandet.se

Eller via hemsidan www.studieframjandet.se

God fångst i näten på Grosshamn – ringmärkarna nöjda

Ringmärkarna på Grosshamn kan se tillbaka på en innehållsrik och intensiv säsong. Från sädesärlan och stenskvättan som märktes vid sjutiden den 1 maj till den lilla blåmesen, som fick sin ring vid 13-tiden den 16 november. Den tusende fågeln, en trädgårdssångare, märktes den sista augusti och totalt blev det 1 231 nymärkningar under 2013.

Förhoppningarna infriades. Här är en av fem blåhakar som märktes under maj.

– Vi är helt klart på rätt väg, tycker Gunnar Selstam, ordförande i den nybildade föreningen Grosshamns Fågelstation. Under 2012 ringmärktes 588 fåglar fördelat på 37 arter. Men fjolåret innebar märkning i stort sett bara under augusti månad.

– Vi har kunnat märka 51 olika arter under året och det tyder på mångfald. Vi har kontrollerat flera tropikflyttare, som märktes hösten 2012 och som återkom i våras och vi har fått några återfynd.

Grosshamns Fågelstation bildades formellt i somras. Föreningen är direkt knuten till BohOF. Verksamheten på Ramsvikslandet finansieras genom bidrag från BohOF, samt egna aktiviteter, kommunala bidrag och annan sponsring.

Förutom själva ringmärkningen finns två specialprojekt på agendan. Dels ett gulsparvsprojekt, dels ett fästingprojekt, där fästingar plockas från fåglar, fryses ner och sen analyseras i laboratorium. I år samlades 150 fästingar in från 83 fåglar.

Bland årets nymärkta fåglar finns en hel del smått och gott. Allra mest uppmärksamhet väckte nog fågel, som fastnade i nätet närmast ringmärkarboden vid lunchtid den 31 maj. En mindre flugsnappare, en adult hona. Ringmärkarna hoppades på blåhake i maj – det blev totalt fem. En rosenfink sticker också ut, liksom göktyta, stjärtmes, tofsmes, talltita och steglits. En sparvhök och en gök hör också till de nymärkta på Grosshamn.

Den lilla trädgårdssångaren i Peters högra hand blev fågel nummer 1000 att märkas under året.

Två sångare står i en klass för sig när det handlar om antal ringmärkta individer. Under 2013 ringmärktes 198 lövsångare och 158 törnsångare, företrädesvis ungfåglar. I övrigt på topplistan finns ärtsångare 81 ex, ängspiplärka 64, blåmes 61, talgoxe 53 och stenskvätta 51.

Under 2014 hoppas ringmärkarna på Grosshamn på ett utökat märkningstillstånd. – Vi vill gärna börja märkningen redan den 1 april och fortsätta fram till den sista oktober, säger Gunnar Selstam.

Text och foto: Anders Netshagen

Så här rapporterar du

En fågelrapport blir ingenting utan rapportunderlag, och det är du som står för rapporterna. Vissa rapporterar allt de ser, andra väljer ut det viktigaste. Hur du gör avgör du själv. Det viktigaste är att du rapporterar.

När?

Vi rekommenderar att du rapporterar dina fynd så snart som möjligt efter observationstillfället. Dels för att det kan finnas andra personer som är intresserade att se just det du sett, och dels för att det minskar risken att du glömmer av att rapportera senare. Vill du trots allt skicka en årssammanställning är det naturligtvis bättre än att inte rapportera alls. Adress hittar du nedan.

Vad?

Rapporterar du till Artportalen (se nedan) är det helt upp till dig hur mycket du rapporterar. Vill du lägga in alla dina fynd går det bra, vill du bara lägga in en del går också det bra. Vi vill dock gärna att du åtminstone rapporterar motsvarande det vi presenterar i den här fågelrapporten. För en detaljerad **rapportmall** art för art, se www.artportalen.se/birds/fyndstatus.asp (välj *Bohuslän* under rapportområde och klicka på *Ändra urval*).

Hur?

Vi rekommenderar att du rapporterar dina fynd via Artportalen (Svalan) på adress www.artportalen.se/birds. Inmatning kan göras direkt via onlineformulär eller via Excel, och är smidigt när man väl fått in vanan. Hjälp att komma igång hittar du på www.kustobsar.se under sektionen *Rapportera*. Om du saknar tillgång till internet går det fortfarande bra att skicka in en årssammanställning till nedanstående adress (om du har minsta möjlighet att själv lägga in dina fynd är vi mycket tacksamma om du gör det eftersom det besparar oss mycket arbete).

Raritetsrapporter

För vissa fynd (rariteter och extremt tidiga/sena fynd) kräver vi att en beskrivning av fyndet lämnas in. Om det finns bilder på fågeln behöver beskrivningen inte vara lika omfattande som när bilder saknas. Har du rapporterat dina fynd via Artportalen (se ovan) kommer observationen att finnas under rubriken *Odokumenterade Rk- och Rrk-arter* (även kallad *skuldlistan*) som visas på första sidan när du loggat in. Följ länkarna och fyll i din rapport direkt på skärmen. Vill du skicka in en rapport via post eller e-post använder du adresserna nedan. Vi ser dock helst att rapporten läggs in via Artportalen. Vilka arter som kräver beskrivning framgår av rapportmallen (se ovan).

Rapportmottagare Lars Viktorsson, Stenbackevägen 5, 451 34 Uddevalla
E-post: lars.v@spray.se Tel 0705-82 22 49

Ovanstående text är plagierad från Fåglar i Göteborgstrakten 2007

BohOF-prylar

Nu kan ni handla några prylar med vår fina logga på. Loggan är ett broderat märke som sitter på alla produkter förutom de som är närmast kroppen för att inte tappa passform. Därför är det screentryck på bl a T-shirtsen. Överskottet går oavkortat till BohOF för bl a fågel-skydd och att utöka intresset för ornitologi i Bohuslän.

Mer information
finns på
www.bohof.com

Bo lugnt och skönt i våra stugor och lägenheter
mitt i Ramsvikslandets naturreservat.

Öppet året om

Helena & Martin Bohlin

Ramsviks Övergård

Hunnebostrand

0523-581 84

070-494 38 26

martin.bohlin@telia.com

www.ramsviksovergard.se

Foto: Elvor Ohlin (<http://picasaweb.google.se/Elvorfoto>)

Styrelsen i Bohusläns Ornitologiska Förening

(gäller fram till årsmötet 2014)

Vice ordförande & kassör	Stefan Malm stefan.malm@flogas.se Mobil 0738-00 86 07
Sekreterare	Kenneth Johansson kennethgjohansson@telia.com Tel 0522-375 24, mobil 0702-31 65 91
Kläder & aktiviteter	Sussie Carlström sussie@alltidreklam.se Tel 0522-184 01, mobil 0736-90 41 60
Program & aktiviteter	Lennart Hermansson kurt.lennart@telia.com Tel 0524-213 38, mobil 0702-67 05 84
Fågelskydd	Jan Artursson jan.artursson@gmail.com Tel 0523-301 31, mobil 0703-53 70 62
Ledamot	Nils-Erich Karlsson nils-erich.karlsson@telia.com Mobil 0704-41 33 16
Suppleanter	Kent Wilhelmsson och Kerstin Magneson

Kommunombud

Kungälv	Gunnar Wikman	Tel 0303-22 00 62
Lysekil	Mats Tunsvik	Tel 0523-403 44
Munkedal	Joachim Thelin	Tel 0524-127 93
Orust	Stefan Oscarsson	Tel 0304-107 54
Sotenäs	Jan Artursson	Tel 0523-301 31
Stenungsund	Magnus Larsson	Tel 0303-845 33
Strömstad	Kent Wilhelmsson	Tel 0526-127 55
Tanum	Göran Strömberg	Tel 0525-292 95
Tjörn	Per Undeland	Tel 0738-54 24 64
Uddevalla	Ronny Charlesson	Tel 0522-233 61

Rapportmottagare

Lars Viktorsson Stenbackevägen 5, 451 34 Uddevalla
E-post: lars.v@spray.se Tel 0705-82 22 49

Bohusläns Ornitologiska Förening 2013